

SU KOMUNISTAIS NEGALIMA SUSITARTI

ŽENEVOS KONFERENCIJOJE TUŠČIOS KALBOS

Jau antras mėnuo eina prie pabaigos, kai Ženevoje tariamasi ir nesutariama. Didžioji kliūtis, kad raudonieji Maskvos ponai nori daug gauti ir kuo mažiau duoti. Kaip ir Korėjos pasitarimuose, kuriuose nedarė jokių nuolaidų, kol amerikiečiai patys savo valia paleido nenorinčius grįžti į bolševikinį „rojų“ belaisvius, komunistai trukdo visus konferencijos darbus su Indokininijos taikos klausimu. Šis klausimas jiems ypač parankus, nes iki šiol jiems kovose su prancūzais dar vis sekasi. Molotovas savo ilgomis kalbomis ir propagandiniams vakariečių kaltinimais specialiai trukdo Vakarų planus, kad jie išsemtų savo kantarybę ir nutrauktų derybas, o tada Maskvai bus labai naudinga kaltinti visus vakariečius, jog jie nenori taikos. Be to, Kremlius nori kaip nors didesnių kily įvaryti tarp amerikiečių anglių ir prancūzų. Kad bent iš dalies jam tai sekasi, tai rodo ir tas faktas, jog prancūzų parlamento atstovai pradeda kaltinti savo užs. reik. ministerį, kaip nemokantį ar nenorintį palankiai vesti diplomatines derybas.

BRAŠKA PRANCŪZŲ VYRIAUSYBĖ

Konferencijos nesėkmė įgriso jos galo belaukiantiems prancūzų parlamentarams, ypač tiems, kurie dar naiviai mano, kad su bolševikais galima susitarti, ir tiems, kuriems jau nepaprastai įgriso Indokininijos karas. Jie kaltina savo vyriausybę, bet vargu ar jaučia, kad vyriausybės griuvimo kaip tik trokšta Maskva. Min. pirm. J. Laniel kelis kartus savo kabineto likimą pastatė ant kortos, reikalaujamas viešo pasitikėjimo pareiškimo. Ir dabar, kada parlamente eina didžiausi ginčai dėl vyriausybės vedamos politikos, ypač keliamas nepasitenkinimas užs. reik. ministru G. Bidault ir gynybos min. R. Plevin, Laniel vėl reikalauja pasitikėjimo. Tai bus greit svarstoma ir daugelio sebtėjų manymu prancūzų dabartinis kabinetas grius. Tai turės sustabdyti bent laikinai tolimesnę Ženevos konferencijos eigą ir padaryti vėl naują suirutę pačiame krašte. Net kai kurie laikraštininkai reiškia nuomonę, kad bus reikalingi nauji rinkimai. Prie to prisideda dar ir tai, kad parlamento užsienio politikos komisija pasisakė prieš bendrosios Europos gynybos ratifikavimo planą, už kurį taip kovojo šis kabinetas.

Ne tik prancūzai, bet ir anglai reiškia nepasitenkinimą savo vyriausybei. Net patys konservatoriai kelia klausimą, kad jų partijos lyderis W. Churchillis turėtų išeiti iš politinio gyvenimo, kaip peršenas vairuoti labai painius valstybinius reikalus. Tačiau Churchillis nėra toks didelis vadas, kad pats lai-

ku pasitrauktų. Jis dar vis gyvena svajone, kad galės susitarti su Malenkovu ir po to viskas pagerės. O tuo tarpu Kremlius visu užsispyrimu siekia savo tikslų ir kuo jo siekimai pasibaigs, dar niekas negali įspėti.

KORĖJA IR INDOKINIJA

Indokinija yra tik Korėjos pakartojimas. Tik tas skirtumas, kad čia komunistams geriau sekasi kovos lauke. Vakariečiai nenori ir negali užleisti savo labai svarbių bazių, o komunistai nesileis prie jokių susitarimų, kol jie galės eiti pir-

Lietuvių eisenos pradžia Buenos Aires gatvėse š. m. gegužės 30 d., Matosi užrašas, Lietuvos trispalvė ir tautiniai drabužiai apsirengusiųjų dalis.

myn, neskaiciuodami nei savo, nei juo labiau savo priešo aukų. Po Dien Bien Phu kritimo raudonieji, nuolat remiami rusų ir kinų, pamažu, bet tvirtai eina prie antro svarbaus karinio taško — Honoi miesto. Prancūzai neturi tiek jėgų, kad galėtų duoti didesnę smūgį, nors ginklais ir yra pranašesni. Amerikiečiai šiuo metu, kai patys

prancūzai net savo tarpe nemo-ka susitarti, su didesne pagalba neateina. Ir dėlto kyla abejonė, ar komunistai neužviešpataus visos Indokininijos ir ko sieks toliau. Gal bent iš dalies vyksta Maotsetungo planas, kad iki 1956 m. komunistai turės savo kontrolę visą pietinę Aziją, o apie 1960 m. ir visą Japoniją. Žinoma, reikia manyti, kad vakariečiai vieną kartą susipras ir laiku pavojų sustabdys. Bet tai galės padaryti tik stipriu smūgiu, nes kitos priemonės bolševikai nebijo ir nepripažįsta. O kad prie to eina, tai matyti iš JAV-bių pasirošimo, organizuojant komunistinių kraštų apsupimo blokus, nepaprastu tempu gink-

Okupuotoje LIETUVOJE

MIRĖ IR ARKIV. M. REINYS

Gautosiomis iš Lietuvos žiniomis, Vladimiro kalėjime prie Maskvos, neišlaikęs bolševikinio kalnimo sąlygų, mirė pasižymėjęs lietuvių veikėjas, buv. užs. reikalų ministeris ir Vytauto Didžiojo Un-to profesorius, arkiv. M. Reiny. Apie jo mirimą yra gavę žinią ir Vilniaus vyskupijos dvasininkai.

Tuo būdu laisvuosius Vakarų pasiekusios skirtingais keliais žinios apie Kaišiadorių vysk. Teof. Matulionio mirtį ir arkiv. M. Reinio likimą pasitvirtino, tik nesutampa žinios apie dekaną Mironą. Tame pačiame Vladimiro kalėjime, 120 mylių į šiaurę nuo Maskvos, laikytas, bet vėliau paleistas britų karys Frank Kelly savo atsiminimuose, kuriuos išspausdino britų „Empire News“ š. m. kovo 7 d. numeryje, pasakoja, kad buv. ministeris pirm. dek. VI. Mironas numiręs ant jo rankų. Lietuviai dvasininkai nesitikėjo gyvi išeisią iš kalėjimo, tačiau, nepaisant to, buvo labai ramūs ir dažnai guosdavo kitus. Tai buvo puikūs žmonės, — rašo Kelly, — kurių jis niekad neužmirė. Jie

luojantis moderniais ginklais ir valant komunistų įtaką iš Amerikos kontinento. Amerikiečių bazės jau įsteigtos net visiškai arti prie sovietinių kraštų pasienių, kaip Turkija, Pakistanas ir Graikija. Ir jie pagaliau jau žino, kad su komunistais jokie susitarimai negalimi.

P. S.

TAUTOS MEILĖ IR ILGESYS

(SKAUDŽIOS IR LIŪDNOS SUKAKTIES PROGA)

Dažnai jaučiame, kad gyvenime kažkokioje baimėje. Kartais net atrodo, lyg trūksta kažko pačiam mūsų gyvenimui. Tas nuolatinis nerimas ir graužimasis kartina mūsų dienas, jas nuprasmina, jog kartais net ligoniais pasijuntame. Šie sunkūs ir beveik nuolatiniai mūsų gyvenimo momentai virsta kasdienybe. Mes patys paskėstame toje kasdienybėje, besirūpindami atlyginimu, duonos ar pastogės reikalais, tomis žemiškomis gėrybėmis, kurios kinta ir niekada nepatenkina mūsų troškimų.

Visoje šių kasdieninių problemų maišatyje neretai išskyla klausimas ir apie Tėvų Žemę, tolimą ir numylėtą. Ir tik kai šio klausimo užvaldyti pamirštame pilką kasdieninį gyvenimą, kai nenusakomas ilgesys įsigyvena mummyse, mes pajuntame po kojomis tvirtą žemę. Net daugiau. Tėvynės meilė ir ilgesys įprasmina mūsų, kaip didingos tautos sūnų ir dukterų, gyvenimą. Ne tik įprasmina, bet ir įpareigoja būti visada ir visur kovingais savo tautos nariais.

Suprantame, kad, anot prof. M. Biržiškos, turime ir sezoninių lietuvių, kurie tokiais prisipažįsta, kaip tai jiems patogiu. Tačiau mūsų kovoje dėl Tėvynės laisvės jie nedaug turi

reikšmės. Mūsų kova už lietuvių išlaikymą ir išsilaikymą turi būti pastovi ir nuolatinė.

Tvirtinama, kad meilė yra pats didysis akstinas dideliems darbams. Meilė gimdo didvyrius, meilė atlygina motinai jos nemiegotas naktis, iš meilės savo kraštui aukoja mūsų broliai gyvybes tolimose Sibiro taigose ir pačioje žiaurais ir sužvėrėjusio rusiškojo komunizmo pavergtoje Tėvų Žemėje. Suprantama todėl, kad šios skaudžios ir liūdnos birželio mėnesio sukakties minėjimas turi būti tvirtas ir galutinio apsisprendimo valanda ir tiems „sezoniškiems lietuviams“. Ta pačia proga taip pat reikalinga prisiminti, kad tai, ką bolševikinis enkavedistas visomis teroro priemonėmis stengiasi išrauti iš mūsų brolių, mes laisvuose kraštuose turime saugoti ir puoselėti. O tai yra mūsų senos tautinės tradicijos, mūsų papročiai, kalba, savojo krašto meilė ir krikščioniškoji kultūra.

Tad ir Lietuvos pavergimas bei masinio lietuvių išvežimo į Sibirį minėjimas turi būti lydimas ne tik gedulo, bet ir kieto lietuviško užsispyrimo. Šia proga galutinai ir visiems laikams turime išsąveikti tarpusavyje neapykantą, kerštą, šmeižtus bei „politikavimą“, o turime įieškoti savo santykiuose tik tai, kas mus, kaip lietuvius, jungia. Ši gi jungtis yra mūsų Tėvynės meilė ir jos ilgesys. Juk ir tie mūsų broliai, kurie, nešdami sunkią komunistinės okupacijos našta, kasdien sutinka pavojus, nežino kovoje už tautos laisvę kitokios priemonės, kaip tvirtą tėvynės meilę, besąlyginį susiklausymą ir vienybę. To šiuo metu iš mūsų reikalauja didinga mūsų tautos praeitis, laisvės troškimas ir varginga dabarties dalis.

Ant. Rytys.

syti, juo labiau, kad tarp kai kurių kunigų atsiranda manančių, jog Bažnyčios padėtį esą įmanoma Lietuvoje išgelbėti tik viena ar kita forma „bendradarbiaujant su režimu“. Gautosiomis tokiomis žiniomis, Kauno kunigų seminarija, kuriai vadovauja „Vilniaus ir Panevėžio arkivyskupija“, 1953 m. išleido auklėtinų, kurie buvo paskirti dirbti į parapijas Vilniuje ir provincijoje. Dėl jų paskyrimo buvo tariamai sutarta u Lietuvos kompartijos tikybinius reikalus tvarkančių skyriumi, o vietiniai kpi skyriai tariamai gavę instrukcijų tu kunigų nepulti ir netrukdyti jų darbui. Nurodoma, kad šių „naujų katalikų dvasininkų“ prieauglium ir jų mokslinimu rūpinasi su kpi pritarimu ir jos priežiūra.

Tokių „naujų laikų kunigų“ pačiame Vilniuje buvo apie 8. Jų vienas buvo priskirtas prie šv. Jurgio bažnyčios. Provincijoje „naujieji“ buvo paskirti į Maišiagalos, švenčionėlių ir kitas parapijas. Paprastai šie „naujosios dvasios“ dvasininkai savo pamoksluose nevertė pasakymų „Romas Katalikų Bažnyčia“, bet „Lietuvos Katalikų Bažnyčia“ ir save vadina „kunigais katalikais - lietuviams“. Tačiau tu bažnyčių, prie kurių jie buvo priskirti, parapijiečiai ir juos šnairuoja, laikosi labai rezervuoti, bijosi prie jų eiti išpažinties ir įtaria, kad ar tik šie „naujosios dvasios“ kunigai nebendradarbiauja artimiau, negu normaliai tai įmanoma ir reikalinga, su komunistinės valdžios sluogsniais. Tai vėliau bolševikai išnaudoja antireliginei veiklai vesti. Kaip faktiškai bolševikai varo antireliginę kompaniją, gerai pavaizduoja kad ir jų pastatytoji „Lietuviška filma“, pavadinta „Aušra prie Nemuno“, kur net Vatikano valstybės sekretorius kardinolas reikalauja kunigus „šnipinėti imperialistams“...

„Lietuviai patriotai kunigai“ mėgina užmegzti ryšį su kitais panašiais kunigais Lenkijoje ir kituose satelitiniuose kraštuose. Pati Maskva (Nukelta į 2 psl.).

PARA COLONIZARLAS, REIVINDICA EL GOBIERNO 36.296.000 DE HECTAREAS

En distintas ocasiones el general Perón ha manifestado que no debe quedar en la República un solo palmo de tierra sin rendir los frutos destinados a asegurar una mayor riqueza y una mejor alimentación del pueblo.

El Segundo Plan Quinquenal establece que la tierra fiscal y la de propiedad privada, que no cumplan con la función social que reclama el Justicialismo, serán progresivamente redistribuidas en unidades económicas indivisibles con el fin de reactivar la producción agraria y la ganadera.

Esta política, que ha tenido ya una feliz iniciación, y que ha permitido dividir latifundios improductivos con el fin de entregar su aparcamiento a auténticos labradores, ha proseguido también con la tierra fiscal porque eran muchos miles de hectáreas los que estaban en manos de acaparadores que jamás cumplieron con las estipulaciones de la ley.

Pero si bien es cierto que ya ha sido entregada a sus auténticos trabajadores una crecida cantidad de hectáreas de tierra fiscal, no por ello el general Perón se ha de detener en sus propósitos de asegurar una mayor expansión de las industrias madres argentinas.

Nuestros territorios nacionales no podían continuar reglados por leyes y decretos que no consultaban los intereses reales de la Nación, y es por ello que el gobierno ha debido tomar recientemente una trascendental medida, que dispone el levantamiento de las inmensas reservas creadas como consecuencia de la ley

5559, del año 1908, y que abarcan la superficie de 36.296.000 hectáreas.

Esta extensión que representa alrededor de la mitad de la tierra fiscal, fué sustraída durante cerca de medio siglo del régimen de la colonización oficial, que estaba sujeta entonces a la ley 4167 y su reglamentación.

Ello trajo como consecuencia un sistema de permisos y de arrendamientos precarios, que quitaba al poblador todo interés en el mejoramiento del suelo, en el progreso de la zona, en la introducción de mejoras, cultivos y haciendas.

Cabe señalar que al margen de este problema se originó otro de suma gravedad en el territorio de Río Negro, en el cual se remataron durante los años 1910, 1911 y 1913, más de un millón y medio de hectáreas sin que los compradores abonaran, desde entonces, el precio de los lotes, introdujeran poblaciones, ni se aplicaran a su explotación, manteniéndolos, por el contrario, en el más lamentable abandono.

La medida que comentamos fué dispuesta por el decreto 4759 del 16 de marzo último, que abre promisorias perspectivas para extensas regiones del suelo patrio, hasta ahora colocadas injustamente al margen del progreso general de la República, ya que en lo sucesivo podrán ser colonizadas de conformidad con el régimen establecido por la ley 13.995 y su decreto reglamentario.

Y de esa suerte y mas tierras para distribuir entre aquellos trabajadores que se sientan capaces de labrarse un seguro porvenir.

Un gran esfuerzo para elevar la Técnica y la Producción de la Industria Nacional

Cuando se observa con detenimiento el desarrollo de nuestras actividades productivas se advierte de inmediato que una sana corriente de perfeccionamiento se ha acentuando en forma altamente promisorio, de tal suerte que ya es posible asegurar que la industria argentina en general está en condiciones de competir con las mas evolucionadas extranjeras.

No es cuestión de señalar cual es la que está marchando a la vanguardia, porque todas las manifestaciones de la solidez, de la técnica y de la calidad se han agrupado para lograr una eficiencia industrial que ya ha merecido en las exposiciones y en los mercados foráneos los mas cálidos elogios.

Sin embargo, el Segundo Plan Quinquenal asigna a todas las realizaciones de nuestras industrias un impulso que ha de cristalizar en forma mas amplia en el grado de perfección que ya hemos logrado.

La Dirección Nacional de Industrias del Estado, para cumplir con los objetivos de dicho plan, ha previsto una estrecha colaboración con las empresas privadas, en aquellos sectores que pueden desenvolverse mediante una complementación industrial con miras a la regulación de precios, al mejoramiento de los productos y el aumento de su producción teniendo en cuenta, especialmente, todas las necesidades de las masas populares.

Cumpliendo tales objetivos, la empresa nacionalizada "IMPA", en

vista de que nuestro país representa un mercado potencial de indudable importancia como para asegurar el desarrollo de la fabricación de bicicletas, ha programado una producción de 120.000 bicicletas anuales a realizarse durante el transcurso del referido plan de cinco años.

Cabe destacar que constituye un orgullo para la referida empresa nacionalizada el hecho de haber superado en las primeras etapas de su programa de labor la cifra de 10.000 bicicletas anuales, producción ésta que se ha lanzado al mercado a precios notablemente inferiores a las de otras marcas.

Es de señalar también que "IMPA" no solo construya bicicletas. Ella completa sus actividades de producción con otras ramas de evidente necesidad para la industria y el comercio, como ser: Menajes de aluminio, fabricación de pomos y envases metálicos, papel de aluminio y fundición de metales no ferrosos.

Pero no termina allí la acción de dicha empresa. Cursos de aprendizaje, bajo la dirección de técnicos experimentados, van preparando la futura legión de obreros, que deberán continuar la dinámica y patriótica celebración que marca en los actuales momentos el ritmo de la Nueva Argentina, para centar el prestigio y la importancia de la industria nacional, llamada a ocupar un lugar de privilegio entre las mas evolucionadas de mundo.

Patagonia ir jos įvairių didžiųjų turtų išnaudojimas (LA PATAGONIA Y LA EXPLOTACION DE SUS GRANDES Y VARIADAS RIQUEZAS)

Patagonija, ši Argentinos turtiną ir plati sritis, po ilgų tylos ir užuomaršos metų atbunda generolo Perono ir jo antrojo penkmečio plano dėka naujam didžios veiklos gyvenimui.

Nemanome, pasinaudodami šiuo įvykiu, kalbėti apie istoriją tų penkmečių, kuriuose buvo galvojama, kad pramonė negalėjo išsiskirti iš federalinės sostinės ir Gran Buenos Aires srities arčiau prie žaliavų centrų, nes kliūtis šiam pramonės decentralizavimui buvo dideli atstumai, ir todėl žaliava buvo vežama į pramonės įmones, esančias šimtais kilometrų nuo minėtų žaliavų centrų.

Dabartinis metu dalykai keičiasi iš pabrūšintų. Dabar jau ne žaliavos vežamos į fabrikus. Kūry-

bingo ir praktiško Valstybės Galvos proto dėka šiandien fabrikai keliauja laukais, kad įsikurtų ten, kur yra žaliavų mineralų formoje arba kur žmogaus darbas jas atstoja.

Kaip šių pastangų vaisius ir kaip tos srities galimybes išnaudoti plano dalis yra tai, kad valstybė atidarė Comodoro Rivadavia cemento fabriką, valdžios įsigytą už 12.500.000 pesų sumą, kuri dėl įvairių pritaikymų, kad galėtų šiame krašte veikti, jau išaugo iki 15.000.000 pesų.

Šis fabrikas yra 9 km atstume nuo Comodoro Rivadavia ir galės pagaminti iki 400 tonų cemento per dieną, o tai padengs visus Patagonijos ir net kitų krašto rinkų poreikavimus.

LIETUVOS LAISVINIMO VEIKSNIŲ KONFERENCIJA

Gegužės 18 ir 19 dienomis New Yorke įvyko politinė lietuviškųjų veiksmų konferencija, kurioje dalyvavo VLIKO, diplomatų, Amerikos Lietuvių Tarybos, Lietuvos Laisvės Komiteto, Informacijos Centro ir Mažosios Lietuvos Tarybos atstovai.

Fotografijoje iš kairės į dešinę — pirmoje eilėje (sėdi): LLK pirm. V. Sidzikauskas, ALT sekr. Dr. P. Grigaitis, Lietuvos gen. konsulas New Yorke J. Budrys, ALT pirm. L. Šimutis, VLIKO pirm. prel. M. Krupavičius, Vykd. Tarybos pirm. K. Žalkauskas, M. Lietuvos Tarybos pirm. ir VLIKO narys E. Simonaitis ir J. Kaminskas; antroje eilėje (stovi): LLK narys J. Audėnas, LLK narys V. Vaitiekūnas, Lietuvos vicekonsulas A. Šimutis, V. Rastenis, LLK narys P. Vainauskas, Informacijos Centro direktorė Marijona Kižytė, J. Aistis (sekretoriaus konferencijoje), LLK narys M. Brakas, LLK sekr. Dr. A. Trimakas, ir LLK išdininkas K. Bielinis. Foto grafijoje nėra konferencijoje dalyvavusių ALT išd. M. Vaidylos ir LLK nario Dr. B. Nemicko.

LIETUVIŲ POLITINĖ KONFERENCIJA

VLIKO, Vykdamosios Tarybos ir Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininkams atvykus į JAV, šių metų gegužės 18 ir 19 dienomis New Yorke Baitijos Laisvės Namuose vyko Lietuvių Politinė Konferencija. Be VLIKO, VT ir MLT pirmininkų, joje dalyvavo Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdamosios Komitetas, Lietuvos Laisvės Komitetas ir, kaip stebėtojai - patarėjai, Lietuvos Įgaliotam Ministeriui Washingtone atstovavo Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke ir abu jo pavaduotojai. Konferencijos tikslas buvo taip nusakytas: (a) aptarti Lietuvos laisvinimo politiko gaires, (b) suintensyvinti ir suderinti laisvinimo veiklą, (c) suorganizuoti teritorinių ir santykių su kaimynais problemų studijavimą ir dokumentaciją, (d) paskirstyti atliktinus darbus ir uždavinius.

Konferencijos nutarimai vykdomi, laisvinimo veiksmams juos patvirtinus.

Pranešimus apie tarptautinę padėtį ir Lietuvos išlaisvinimo perspektyvas bei apie atliktus ir supla-

nuotus darbus padarė VLIKO pirmininkas, prel. M. Krupavičius, VLIKO Vykdamosios Tarybos pirmininkas prof. K. Žalkauskas, Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininkas E. Simonaitis, ALTO sekretorius dr. P. Grigaitis, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas ir Lietuvos ūkinio Atstatymo Komisijos pirmininkas J. Audėnas. Gen. Konsulas J. Budrys perskaitė Lietuvos Įgalioto Ministro P. Žadeičio pranešimą apie JAV laisvinimo politiką bendrai ir JAV — Lietuvos santykius specialiai.

Konferencija konstatavo, kad tarptautiniai santykiai rutuliojasi sovietų pavergtosios Europos dalies laisvinimo kryptimi ir kad Lietuvos valstybės suvereninių teisių vykdymo atstatymas tėra laiko klausimas.

Konferencija nuodugnai išdiskutavo Lietuvos laisvinimo programą, paryškino su Lietuvos išlaisvinimu susijusias problemas: sienų, santykių su kaimyninėmis valstybėmis, Baitijos valstybių tarpusavių santykių po išlaisvinimo ir visos Europinės integracijos.

Kaip didelės svarbos įvykis tenka paminėti, kad, įrengiant šią įmonę, buvo susidurta, nagrinėjant organizacijos ir žaliavų klausimus, su patagonine tikrove, kuri parodė, koks didelis yra šios srities turtingumas. Įvyko tai, kad net paskatino sutvarkyti kitų jos turtų išnaudojimą.

Tad ateityje bus sudarytas vystytinos pramonės planas. Jau statomas kaustinės sodos fabrikas, žaliavinių molių išnaudojimo planas taip pat jau daug pažengęs.

Nepaprastai svarbu, kad visos cementui gaminti žaliavos gaunamos arti fabriko. Kalkiniai akmenys, sudaryti iš jūros moliškių kiautų, yra lengvai pasiekiami, nes yra paviršiuje ir tik 15 km. atstume nuo fabriko.

Ši įmonė turi savo elektrinę, kuria taip naudojami ir aplinkui gyvenantieji 5000 žmonių, susidariusių iš šio fabriko techninio ir administracinio personalo bei jų šeimų.

Tas neįžymus branduolys, be abejonės, yra pirmasis didžiulio pramonės ir prekybos centro grandinės narys, turįs nepaprastus svarbos šiai sričiai, kurio socialinis teisingumas yra ryškus pavyzdys, kaip to reikalauja justicializmas.

* Baltų Federacijos Kanadoje pilnates metiniam posėdyje į Federacijos prezidiumą išrinkti: pirm. Dr. M. Anyšas, jo pavaduotojas — lietuvių grupės pirm. J. Jokubynas, sekr. A. Paulaitis, išd. H. Suursoot (estas), be to, į prezidiumą įeina tautybių pirmininkai — estų A. Ekbaum ir latvių A. Stashans ir Baltų Moterų Tarybos visų trijų tautybių pirmininkės. Šiemet vadovavimą perėmė lietuviai. Per kelis paskutinius metus palaipsniui tamprėja bendradarbiavimas bei sugyvenimas, bendrų reikalų sutartinis gynimas ir kiekviena tinkama proga komunizmo demaskavimas. Gyvai svarstoma ateities Pabaltijo Federacijos galimybė valstybine prasme. Konkretiškai tai pasireiškia mėginant rašyti ir diskutuoti, atskirai ir drauge, galimos konstitucijos metmenis. Visų trijų tautybių moteris apjungia Baltų Moterų Taryba. Šiems metams Pabaltiečių Moterų Tarybos pirmininke yra išrinkta E. Jurkvičienė, vicepirm. E. Senkuvienė, tautybių pirm. — estų J. Pats, latvių — I. Svanks. Nariai į Baltų Federaciją yra deleguojami K. L. Bendruomenės krašto valdybos.

* Bedell Smith, JAV užs. reik. vicemin., Ženevoje, kalbėdamas prieš Molotovą, paminėjo ir Lietuvą.

Sudarytos komisijos Lietuvos Rytų ir Vakarų problemoms tirti bei dokumentacijai ruošti. Sutartos priemonės informacinei veiklai pagyvinti ir praplėsti. Pasiskirstyta darbas ir uždaviniai. Sutarta, kad bent kartą per metus VLIKO, VT, diplomatų, ALTO, LLK ir Mažosios Lietuvos atstovų bendrame pasitarime pasiaiškina, kas nuveikta ir kas artimoje ateityje reikia nuveikti ir pasiskirsto darbų vykdymą. Konferencija sutarė atsišaukimą į sovietų okupuotą Lietuvą ir į laisvame pasaulyje gyvenančius lietuvius.

Lietuvių Politinė Konferencija, kuriai vadovavo ALT pirmininkas L. Šimutis, praėjo visų dalyvių nuširdaus bendradarbiavimo dvasia ir pabrėžė būtinumą visiems Lietuvos laisvinimo veiksmams suderintai veikti, kad iš dabartinių bandymų prisikeltų laisva ir visas lietuvių gyvenamas žemes apjungianti nepriklausoma Lietuva.

OKUPTOJOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

va 1952 metų gale leido pradėti ir net pageidavo tokių kontaktų. Tačiau ji labai bijojo, kad Lietuvos katalikai neužmezgtų tiesioginio kontakto su Lenkijos katalikais patys, be jos žinios. Todėl tokie kontaktai buvo apriboti, ir šioms naujovėms dvasininkams buvo pasiūlyta pasirodyti drauge su kitais tokiais su bendra „pasaulinės taikos platforma.“ 1950 metų liepos mėnesį Luchacovice, Čekoslovakijoje, buvo suruoštas prokomunistinės „taikos kongresas“, per kurį Lietuvos „naujųjų laikų dvasininkai“ užmezgė „kontaktą“ su čekoslovakijos tokios pat rūšies dvasininkais. 1951 metais šie „naujųjų laikų dvasios“ šalininkai Lietuvoje buvo jau įsodinti į kai kurias raktines pozicijas. Buvo viešai sustiprinta „kompanija už taiką“. Tarp jų simpatikų, be kai kurių lenkų kunigų, minimi Vilniaus katedros paskutinis dekanas Tarvydis, be to, dar Gajauskas, buv. Šilėnų vienuolyno viršininkas Žukas ir kt.

Jalbzikovskis nuo 1952 m. gyvena Balstogėje ir valdo tą Vilniaus afkivyskupijos sritį, kuri priklauso Lenkijai. Arkiv. M. Reinsys buvo suimtas 1947 m. gegužės mėn. ir išvežtas. Paskiau grįžusieji iš Sov. Sąjungos Karo belaisviai papasakojo jį sutikę Vladimir'o kalėjime, netoli Maskvos.

(ELTA)

TURKIJOS LAIMĖJIMAS PO I-JO PASAULINIO KARO

Rašo Gen. leit. TEODORAS DAUKANTAS

Pirmajame Pasauliniame kare Turkija, Vokietijai spaudžiant etoti karan, kariavo ir kartu su Vokietija pralaimėjo. Pasirašius Sevro taiką, Turkijos vyriausybė pripažino valstybės padalinimą, bet turkų tauta to nepripažino. Ji gynėsi ir laimėjo.

Laimėjimas neatėjo staiga. Jis, po didžiulių pralaimėjimų, buvo įvairiais keliais bandomas ir labai vargingu keliu pasiektas. Turkija, netekus daugelio žemių Europoje ir Azijoje, įsiekė būdų gelbėtis. Pirmasis būdas buvo paties sultono Abdul Hamido po turkų-rusų karo (1877-78), kai rusų armija padiktavo taikos sąlygas San Stefane, Istantbulu (sostinė) priemiestyje. Jis, fanatiškai griežtas ir žiaurus (kiek mažiau negu bolševikai), manė sustiprinti Turkiją, kaip musulmonų religinės vienybės valstybę, pats tapdamas šios valstybės ir viso pasaulio musulmonų galva - chaliu. Savo reformą jis grindė ginklu. Dar 1921 m. teko matyti Bosfore prie kranto prisilijusį seną laivą, iš kurio būdavo mirčiai išmetami sultonui neklausūs nusikaltėliai. Sraunūs sąsiaurio vandenys priimdavo gausias aukas. Bet ginklas ir teroras nekelią dvasinio vado autoritetą net ateisto, tuo labiau pranašo Mahomedo atstovo bei vietininko. Prieš sultoną kilo revoliucija pačioje sostinėje ir iš pačios turkų tautos. Religinės imperijos sumanymas paskendo terore ir pralaimėjo.

Revolucionieriai, jaunieji turkai, vienybės ir Pažangos Komitetas, prisėmė naujų idėjų intelektualai, eidami mokslus Vak. Europos universitetuose, bandė sukurti Vakarų panašumu daugelio tautų imperialistinę valstybę. Sultono imperijoje visi musulmonai buvo lygūs, gi jaunieji turkai norėjo osmanus iškelti pirmon vieton, panašiai, kaip po 10 metų tai yra bandė lenkai padaryti Lenkijoje. Jų mokytojai buvo vokiečiai, kuriems turkai užleido Bagdado geležinkelio statybą, ir austrai, gavę Bosnijos ir Hercegovinos sritis. Turkų kariai puikiai kariavo nuo Sueso kanalo, eidami per dykumas iki Kaukazo kalnų, bet, išsiskirstę tarp kitų tautų apgyventų plotų, kolonialinį karą pralaimėjo. Kolonialinių valstybių gaidynė jau yra praėjus, daugiatautės valstybės byra. (Prie galo priels ir didžrusių imperija).

Santarvininkams okupavus turkų sostinę ir Marmuro jūrą, suteikus visokiariopą paramą graikams, kad jie galėtų žygiuoti per Smirną ir Anatoliją, o italams, kad eitų per Adaliją, Turkija atsidūrė apvertkienoje padėtyje. Atrodė, kad nėra vilties išsigelbėti. Vyriausybė buvo nelaisvėje. Geriausi tautos kariai ir visuomenės veikėjai, kurie dar manė priešintis turkų apgyventoje Anatolijoje, anglų reikalaujami išvežti į Maltos salą. Dalis išsislapsė, jų tarpe ir gabus karys, atsizymėjęs Dardanelų mūšyje. Kemal Paša. Jis buvo gerbiamas karių, bet nemėgiamas politikų. Sultonas Vannedinas, patyręs Kemalio autoritetą karių tarpe, slapta jį pasiuoėia ir Anatoliją nuginkluoti kariuomenę ir ginklus atiduoti anglams, nes to reikalauja beslyginė kapituliacija.

Kemalis, esant tokiai beviltiškai padėčiai, imasi bandyti trečią tautos apsisprendimo — kelią šūkiu: nepriklausoma turkiška Turkija turkams. Vakariečiai, osmanus pašiepdami, vadino turko vardu. Kemalis pasiryžta turko vardą išgarsinti Vakaruose. Pats savo tautiečius pradeda vadinti turkais, įsako prisiminti pavardes, — turkai iki tol vadindavosi tik vardais, — pats prisilidamas Kemal Ataturk pavardę. Pažadėjo įvesti lotynų abėcėlę, vieton sunkios arabų (vėliau, laimėjęs karą, jis pats būsimus mokytojus mokė lotyniškų raidžių). Jis paskelbė turkų teisę laisvai gyventi savo žemėje ir savarankiškai tvarkytis. Pamažu sulipdo 25.000 kariuomenės. Prieš jį stovi visi Europos galiūnai. Jo laimė nuo okupantų persekiojimų į Anatoliją pabėgo apie 5.000 karininkų. Graikai pradeda veržtis. Jų buvo apie 80.000 karių, anglų gerai apginkluotų ir aprūpintų visais kariškais reikmenimis. Paėmė Smirną irėjo gilyn į turkų žemes. Greitai atsidūrė prieš paskutinę turkų tvirtovę Sakarijos upės pakraštyje. Čia pat Graniko upė, kur 334 m. prieš Kristų Alek-

sandras Didysis kartu su graikais ir makedoniečiais sumušė persų kariuomenę.

Kemalis įsakė atkakliai ginti upę. Mūšis virė 12 d. Tą padėtį išnaudodamas, turkų vadas imasi žygio pietuose ir slenka nepastebimai per druskos dykumas be vandens ir be kelių. Išvermingas, kantrus ir patvarus yra turkų karys. Rinktinė per Afium Karą Isarą užėjo graikams užpakalin ir atsidūrė prie vyriausio šio žygio tikslo — priešio tiekimo bazės Išako. (Teko tuo laiku Turkijoje būti ir man. Anglai kratė laivą, kuriame buvau kapitonu, įsiekdami ginklų ir ar nesu ginklų tiekėjas Kemaliui. Nors ginklų nerado, bet anglai taip ne kentė Kemalio, kad būčiau buvęs areštuotas. Išgelbėjo tiktai, kad buvau tarnavęs Anglijos generaliniam konsulate Batume ir turėjau gerą konsulo P. Stevens'o rekomendaciją. Tačiau buvau turkams bičiuliškai nusistatęs ir kartu su jais išgyvenau nerimasčio dienas Sakarijos mūšio metu).

Netikėtas ir staigus Kemalio pasirodymas Išake graikams buvo staigmena. Išsigandę kariai sudrebėjo ir tuoj pradėjo sumišę bėgti prie jūros į savo laivus.

Šiuose mūšiuose gimė naujoji, tautinė ir vakarietiška Turkija. Dabar žmonija gyvena tautinių valstybių gaidynę ir čia yra mūsų, lietuvių, viltys. Kemal Ataturk laimėjo trečią turkų vadų ir tautos bandymą reformuoti valstybę. Laimėjimas daro įspūdį kitiems. Vakariečiai pasiūlė derybas. Pirmieji nuo Sevro taikos atsimetę prancūzai ir pasirašė sutartį. Juos pasekė italai, o po to anglai kariai. Pagaliau nusileido ir anglų politikai, bet manė dar laimėti diplomatinį keliu. Tačiau įvykiuose paskendo visa Sevro taika.

Derybos buvo Lozanoje, Šveicarijoje, kur Kemalis pasiuntė gen.

JAV LIETUVIAI SPORTININKAI ARGENTINOJE

Robertas Lukštas ir Edmundas Greičius, žymūs JAV sportininkai su Hawaii Surfride krepšinio komanda buvo atvykę į Argentina. R. Lukštas yra gimęs Cicero, Ill., priklauso šv. Antano lietuvių parapijai, kur baigė tos par. pradžios mokyklą. Vėliau mokėsi šv. Filipo aukšt. mokykloje ir De Paul universitete, kaip geras krepšinininkas, jau trys metai lošia su profesionalais. Taip pat yra sporto instruktorius Chicagoje. Jo tėvai yra kilę iš Kėdainių.

Edmundas Greičius yra gimęs Chicagoje šv. Jurgio liet. parapijoje. Ten baigė pradžios mokyklą. Vėliau studijavo De Paul universitete. Dabar su tėvais gyvena Northchigo. Jau 4 metus lošia profesionalinių krepšinių komandų. Tėvai kilę iš Lietuvos.

Abu žymieji sportininkai domisi lietuviams kituose kraštuose. Būdami Argentinoje jie aplankė Aušros Vartų parapiją, Lietuvių Salę, parodė sportinį meną naujų sporto aikštelių ir pasidžiaugė lietuvių kultūrinio bei religinio centru. Birželio 8 d. svečiai išvyko į Chile, iš kur vyks į Perų, Venecuėlą, Cubą, Costa Ricą, Panamą ir birželio 24 d. grįž į Chicago.

Lietuvių vaikai, atostogavę Villa del Dique, ir šešt. Mokyklos vaikai, dalyvavę Liet. Prek. ir Pram. S-gos vakaro programoj Liet. Salėje

Izmetą. Prieš jį buvo derybose įgudęs Lord Curzon (prisimintina Curzono linija). Derybos pradėtos 1922 m. lapkričio mėn. (27 mėnesiai po Sevro taikos). Viskas ėjo sunkiai, nes derybininkai laikėsi kietai. Derybos nutrūko. Turkija virto respublika, nes sultonas nuolaidus, o tauta atkakli. Delegatai sugrįžo namo. Kai antrą kartą susirinko, turkus atstovavo tas pats Izmetas, bet Curzonas, derybas pralaimėjęs, nebe grįžo. 1925 m. liepos mėn. pasirašyta sutartis. Turkija tapo savaranki tautinė valstybė, atsisakė nuo svetimų tautų, bet jai palikta Rytų Trakija Europoje su Adrianapoliu ir taip pat Bosforo bei Dardanelų sąsiauriai. Buvo panaikintos didžiųjų valstybių teisės, vadinamos „kapituliacijos“, Turkijos teismuose. Anatolijos padalinimo planai baigti, niekas nereikalavo Rusijai grąžinti Karso, Ardagano ir Artvino, bet anglų iš turkų atimtas ir neapdairiai rusams atiduotas Batumas lieka bolševikams.

Tai yra pavyzdys, kaip laimi didelis pasiryžimas ir pasiaukojimas net beviltiškoje padėtyje. Panašiai laimėjo ir Suomija.

* VLIKas neseniai yra paskyręs savo atstovą prie Vakarų Vokietijos vyriausybės. Kaip žinome, Vak. Vokietijos vyriausybė nepripažįsta Lietuvos okupacijos ir su Lietuvos vadovaujamais asmenimis palaiko nuosirdžius santykius, remdama jų kovos už laisvę pastangas. Lietuvos atstovu Bonnoje yra paskirtas Dr. P. Karvelis.

DR. J. MAČERNIS

PAS LIET. PROTESTANTUS IR PAS „STEBUKLADARI - EVANGELIKĄ“ ATSLANKIUS

Liūdna yra matyti, kaip didelės žmonių masės gyvena čionai veik pilnoje religinėje ignorancijoje - nenusimanyme apie tikrąją žmogaus esmę ir jo santykį su Augščiausiaja Buitimi. Tuo pasinaudoja įvairių sektų propagandistai. Vos atvažiavęs į Argentiną, pradėjau gauti per pašta adventistų ir kitokių protestantų lapelius su pakvietimu atsilankyti į jų sueigas. Gerbiu kiekvieną tikrai religingą žmogų, kokios religijos jis bebūtų. Dažnai turiu pripažinti, jog daugelis katalikų turėtų gėdintis dėl savo „drungnumo“, palyginus juos su sektantų uolumu platinti savo tikėjimą. Su pagarba pasiklausau parkuose karštai ir su įsitikinimu kalbančiųjų sektantų pamokslininkų, drauge apgailaudamas, kad „katalikų akcijos“ žmonės užsiima palyginti tik vaikų žaidimu. Neseniai nuėjau pasižiūrėti į lietuviškųjų protestantų. Tenai buvo susirinkę kelios dešimtys žmonių, kurių dalis — Klaipėdos liuterionai, bet šiaip, matyt, daugumą sudarė iš lietuvių atėvių sužvejotieji atšalėliai katalikai. Tai ryšku buvo ir iš to, kad čia nebuvo žymu parkuose matyto religinio užsidedimo, o vjetoj to visur kyšojo katalikybės paneigimas. Pav., kalbėtojas tvirtino, kad šv. Marija turėjusi 4 sūnus ir nežinia kiek dukterų. Reikia skaityti savo klausytojus nepaprastai menkos inteligencijos žmonėmis, ar ir pačiam kalbėtoju būti tokiu, kad prileidus, jog jie nepastebės tokio akiplėiško kalbėtojo nenuoseklumo. Savo kalbos pradžioje pamokslininkas pasakė, jog nevalia nei pridėti, nei išmesti nė vieno žodžio iš Evangelijų. Ogi Luko I, 34 skaitome: „Tuomet Marija tarė angelui: kaip tai įvyks, kadangi aš nepažįstu vyro?“ — Tad kur čia meluoja — ar švenčiausioji Marija, ar menko išsilavinimo sektantas - kalbėtojas?

Kalbėtojas tvirtino, kad per krikštą negaunama Dievo malonės — nuodėmių atleidimo, smerkė vaikų krikštą, tvirtino, kad Kristus teįsteigęs organizuotos Bažnyčios ir nieko neįgaliojęs matomu būdu priimti žmones į Bažnyčios narių skaičių, ir kitus panašius dalykus, kurie aiškiai parodo, jog tas liet. protestantų vadas gerai išmoko užmerkti savo akis dideliems Evangelijos skyriams, išmoko perskaityti atskirus Evangelijos jam patinkančius sakinius, bet neišmėklino savo inteligencijos tiek, kad galėtų suprasti ištiso teksto prasmę. Kaip gaila, kad akklasis imasi vadovauti

kitiems aklesiesiems!

Šiomis dienomis liaudis gyvena „evangelistų kompanijos“ įvairiuose stadijonuose vyknamų masių sugestijonavimu. Žmonės kalba, kad koks tai pasotrius stebuklingai gydas žmones. Sugestijos psichologiją studijavau pas prof. Baudouin, kurs savo ruožtu ją studijavo pas vaistininką Coué. Dalykas štai koksai: šio šimtmečio pradžioje Prancūzijoje tas vaistininkas pastebėjo, kad vienas pagarsėjęs gydytojas savo pacientams išrašo receptus, kur figūruoja tik pasaldintas ir padažytas vanduo. Vaistininkas suprato, jog tikrumoje tuos ligonius pagydo vien pasitikėjimas tuo garsiuoju gydytoju. Jeigu taip, kodėl nepradėti ir jam pačiam gydyti žmones, panaudojant vien jų psichines galias, jų sielos galią kūni. Ir jis pradėjo važinėti po Prancūzijos miestus, salėse daryti paskaitas apie sugestiją ir jos pagalbą masinai gydyti ir tai su geroku pasisekimu.

Man gyvenant Innsbrucke, Austrijoje, tenai atvažiavo labai išreklamuotas hipnotizierius, kurs irgi turįs didelę galią į žmones. Vienoje didžiųjų salių jis padarė brangiai apmokamą seansą. Salė prisirinko pilnutėlė žmonių. Pakalbėjęs kiek apie sugestiją, jis pasakė, jog ne visi žmonės lygiai lengvai pasiduoda sugestijonuojami. Kad išskyrus tuos, kurie lengviau pasiduoda sugestijai, jis padarysiąs bandymą ir paliepė visiems sunerti sau ant sprando rankas. Po to jis pasistengė sugestijonuoti mus, būk tai mes ir ištikro nebegalį tų rankų atnerti. Vienok veik visi žmonės rankas tuojau pat atnėrė, tik apie 20 žmonių atrodė, būk tai nebegalį tų rankų atnerti. Juos hipnotizierius pasikvietė ant scenos ir su jais darė įvairius eksperimentus. Jų tarpe vyrukas apie 20 metų atrodė esąs giliame hipnoze ir vykino visa ką hipnotizierius jam sugestijonavo. Pvz., jam sugestijonuota, kad jis yra moteriškė, ir tas vaikinys ėmė elgtis visai kaip mergaitė, net dalytis lūpas ir, taip belodamas gerai išmoktąją rolę, jis net nukrito nuo scenos. Hipnotizierius buvo apsigyvenęs už 10 km. esančiame miestely Hall. Sekantį rytą aš nuvažiavau pas jį, norėdamas su juo pasikalbėti. Tenai sutikau tą patį berniuką, kurs taip gerai lošė „užhipnotizuotojo“ rolę. Paklaustas manęs, ar jis yra hipnotizieriaus pasamdytas, jis to negalėjo aiškiai pa-neigti.

Kad įgavus sugestyvios galios masėms, atitinkamam asmeniui reikia tik pasiekti kiek žmonių nustebinimo, įsigyti kiek jų pasitikėjimo. O tai juk nesunku padaryti, kad ir ano Innsbrucko štukoriaus metodu — pasamdyti kelis ar kelioliką patikimų žmonių, pasodinti juos į ligonių vežimėlius, įduoti jiems kriukius ar kaip nors juos aptvarstyti, kad pirmame seanse po jo pakalbėjimo ir gal jų palietimo ranka, jie demonstratyviai mestų kriukius į šalį ir imtų vaikštinėti. Tai jau ir bus rimta pradžia masių sugestijai. O įsigijus masių pasitikėjimą, sugestijos pagalba tikrai galima pagydyti nemaža funkcionalinių ligų. Tad visai galimas dalykas, kad paskiau ir tikri paralytikai ar įvairių skausmų varginamieji žmonės pagyja tos sugestijos dėka.

Kartą atsilankiau ir aš į „Huracaną“ stadioną, kurs buvo pilnas žmonių. Sakoma, kad tenai telpa apie 100 tūkstančių žmonių. Atsėdau nedaugiau 5 — 6 žingsnių atstume nuo „stebukladario“. Reikia pripažinti, jog jis yra sugestijonavimo technikos meisteris. Deja, man neteko pastebėti tenai nė vieno pagijimo. Šalia manęs buvusieji žmonės kaip atsinešė ligonius, taip juos ir vėl išsinešė ant rankų ar nugaros užsidėję.

Per kelias dešimtis savo gyvenimo metų padariau liaudžiai daugybę paskaitų besistengdamas atidaryti akis ir paprasčiausiam žmogui. Tų paskaitų kaip ir trumpa santrauka dabar yra spausdinama ispanų kalba. Šiuo liaudies masių suviliojimo laiku, manau, bus pravartu paduoti vėliau bent paskutinį tos knygos skyrelį.

MIRĖ ONA ERETIENE

Gegužės 20 d. Bazelyje mirė lietuviams gerai pažįstama veikėja Ona Jakaitė - Eretienė, su prof. J. Eretu sukūrusi šeimą 1925 metais. Jų šeima Baselyje sudaro tarytum lietuvišką salą svetimam krašte. Šeimoj nebuvo girdėti kitokio žodžio, kaip lietuviškas. Visi 5 jų vaikai: 1 sūnus ir 4 dukterys savo harmoningu sugyvenimu šeimoje gali eiti pavyzdžiu. Palaidota š. m. gegužės 22 d. Baselyje. Karstas skendo gėlėse ir žalumynuose, tarp jų buvo ir puošnus su trispalviu kaspinu šveicarijos LB vainikas. Per laidotuves šveicaras klebonas ir lietuvis kun. Burzdžius nušvietė velionės gyvenimą ir nuopelnus savajam kraštui. Šveicarijos LB vardu atsisveikinimo žodį pasakė krašto valdybos pirm. A. Paulaitis, nurodydamas, kad O. Eretienės gyvenime tebuvo vienas tikslas ir idealas — Lietuva. Prof. J. Eretas žmonos mirties dieną šveicarijos LB pirminkui pareiškė: „Aš pasiileku tas pats. Mano mirusios žmonos darbas bei pareigos yra atitekusios mums, ir mes josios dirbtąjį darbą ir toliau dirbsime su visišku pasidėntum“. Profesorius ir šiandien, kaip ir laisvosios Lietuvos laikais, sielojasi ir rūpinasi visais lietuvių tautą ir Lietuvą liečiančiais klausimais. Rašo straipsnius į žymiausias laikraščius ir žurnalus, keldamas lietuvių tautos kultūrą ir jos vertybes viešumon. Vienas iš žymesniųjų pastarojo meto jo darbų — medžiaga apie lietuves moteris ir kitas pabaltietes moterų leksikonui „Frauen Lexikon“.

ATEITININKŲ SPAUDOS PARODA

š. m. rugsėjo 4 ir 5 dienomis Ateitininkų Kongreso metu Chicagoje bus ir ateitininkų spaudos paroda. Visi ateitininkai ir jų bičiuliai, turintieji ateitininkiškos spaudos ir jų veiklą liečiančių dokumentų, prašomi atsiųsti juos šiuo adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvas, At-kų Spaudos Parodai, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill. U. S. A. „Ateities“ žurnalo komplektai jau pažadėti atsiųsti. Siunčiant spausdinius, prašome pažymėti, kas siunčiama, kurių metų, egz. skaičių ir pilną savo adresą.

Pastaba: Parodai eksponatus prašome siųsti kuogreičiau ir ne vėliau š. m. rugpiūčio 22 d. Norintieji kuriuos spausdinius perleisti Pasaulio Lietuvių Archyviui, prašomi tai pažymėti.

At-kų Spaudos Parodos Komisija

* Jonas Vosylus, tautinės gvardijos grandinis, išvyko į JAV kariuomenę atlikti pratimus. Jo bendradarbiai Clarendon Hills, Ill., palinkėjo jam gerai išlaikyti lietuvių vardą. J. Vosylus yra taip pat „Laiko“ skaitytojas.

* Kaip labai gerai baigė gimnazijas austrų universitetuose studijuoti gavo stipendijas lietuviai R. Daukus, R. Zakarevičius, A. Žilytė ir R. Šilainis.

MOKSLAS - MENAS - LITERATURA

PANERO PRIEŠ NERUDA

LEOPOLDO PANERO

POLITINIS Pablo Nerudos engagemment kelia daug ginčų, kursto literatūrinės ir neliteratūrinės polemikas bei įvairių formų slaptus ir viešus pasisakymus, pro ir contra. Reakcija į jo garsųjį „Canto general“ yra gyva ir labai plati. Kulminacinį punktą ji pasiekė Leopoldo Panero be galo jautriojo, terceto forma parašyto poemo „Canto personal“, laimėjusioj „18 de Julio“ literatūros premiją. Šio įvykio garsas paplito toli už Ispanijos ir Ispanoamerikos sienų. Panero - Neruda poetinėj dvikovojo tapo įsmeintos mūsų dienų literatūrinės ir pasaulėžiūrinės tendencijos. Ypatinai gilų resonansą ši polemika rado J. A. Valsitybės (New York Times, Visión), Kuboj, Kolumbijoj, Ecuadore, Uruguajuj ir k. P. Amerikos kraštuose.

Čilietis Pablo Neruda yra neabejotinai didelis ir autentiškas talentas, vienas gal iš didžiausių šiame šimtmetyje gimusių Pietų Amerikos kontinente. Šis buvęs Čilės pasiuntinys Madride, intimus bičiulis tragiškai mirusio Federico Garcia Lorca, Miguel Hernandez ir d. k. ispanų poetų, savo metu respublikoniškame Madride redagavo literatūros žurnalą „Caballo verde“, kuriame bendradarbiavo taip pat anuomet palyžinti dar jaunas šiandieninis jo oponentas Leopoldo Panero. Nerudos hermetiška, originali ir sugestyvi poezija yra padarius didelės įtakos visai naujai P. Amerikos ir Ispanijos poetų kartai. Jo „Dvidešimties meilės poemų“, o ypač pirmosios „Žemės rezidencijos“ jėga neturi sau lygios visoje naujoje ispanų kalba rašytoje lyrikoje.

Leopoldo Panero priklauso vad. 1936 m. generacijai. Po tragiškų pilietinio karo įvykių žymiai daliai ispanų rašytojų emigravus į užsienius, Panero buvo vienas iš tų, kurie liko gimtojoj žemėj. Iš kitų jo kartos poetų, pasirinkusių šį likimą, paminėtini: Luis Felipe Vivanco, Dionisio Ridruejo, Carlos Bosoño, Luis Rosales, José Luis Cano ir dar keli.

Pablo Nerudai užsiangažavus komunistinėj veikloj, ypač keliais atvejais ir įvairia forma (poezija ir politiniais pareiškimais) užakcentavus „antispanizmą“ (ginant P. Amerikos „čiabūvius“ nuo „ispanų konkistadorių ir eksplotatorių“), Madrido literatai sukruito ir iššaukė Nerudą į kovą. Į Pablo Nerudos „Canto general“ atsakytą Leopoldo Panero poema „Canto personal (pamestas laiškas Pablo Nerudai)“. Tai gili humaniška, klasišku tercetu parašyta poema, kur jautriu stilium bei bepriekaištinga forma išdėstomas vakariečių poetinis ir pasaulėžiūrinis credo.

„Canto personal“ įvadiniam žody Dionisio Ridruejo autorius, savo ir visos kartos vardu rašo:

„Krikščioniui artimo ar brolio praradimas — per mirtį, beprotystę, neapykantą ar suirutę — yra tartum kirvio smūgis į savąjį kamieną: lieka tyros mellės kraujuojanti žaizda, grynas skausmas, be paguodos. Tas pat nutinka ispanų, kai nuo ispanizmo kamieno atskyla šaka... Neruda yra tartum pas-

kutinė mūsų kolonija, prarasta amžinai ir be džiaugsmo. Nes jis nenuejo gyventi savo gyvenimo, nenuėjo į laisvę, bet į panieką ir mirtį...“

„...Mes negalime jo nemylėti... nes ir jis yra Dievo sūnus ir mūsų tėvynės narys. Ir jis yra žmogus, žmogus-ispnoamerikietis. Ir dar todėl, kad (nieks to nepaneigs) jis yra didelis poetas, gal' vienintelis, kurs sugebėjo pirmas tokiu natūraliu, netransplantuotu žodžiu dalnuoti ispaniškąją Ameriką...“

„...Poezija yra gyvas žodis, o gyvas žodis eina nuo žmogaus į žmogų... Rasės, klasės, visuomenė — neturi klausos. Nėra karalių, ponų, darbininkų ar valstiečių poezijos. Yra žmonių poezija, visiems ta pati ir vienintelė, kuri kalba tiesą, iš širdies į širdį...“

„...Nerudos poema yra Ispanijos

paneigimas. Panero — Ispanijos kūrybinio gyvastingumo liudijimas. Nerudos daina yra komunikavimas su sunaikinta ir nuasmeninta mase (tokios jis nori), jieškančia motinos - žemės telūrinio maisto ir norinčia grįžti į primityvų stovį... Panero gi savo poemoj dainuoja vargšų tautą, kuriai liko tik savas asmuo ir kuri tuó savo asmeniu kėsina pakilti ir kyla Dievo linkui...“

Leopoldo Panero „Canto personal“ dar nesusilaukė Nerudos kontrreplikos. Pablo Nerudą tyli. „Būdamas giliios inteligencijos žmogus, Neruda nepasiduos paprastos ir proginės polemikos pagundai — pareiškė Panero Madrido literatūros savaitrašty „Ateneo“. — Jis arba ir toliau laikysis šios apmąstytos ir išstudijuotos tylių taktikos, arba paruos kontrataką naujos knygos forma. Aš esu linkęs įtarti, kad jis pasirinks šią antrąją alternatyvą“.

Pr. B.

KULTŪROS KRONIKA

KETVIRTAS „LITERATŪROS LANKŲ“ NUMERIS

Jau išėjo iš spaudos naujas (ketvirtas) „LITERATŪROS LANKŲ“ numeris. Jo turinį sudaro originali ir vertinė kūryba bei straipsniai, kurių autoriais yra: Leonas Miškinas (Nevermore), Vytauto Mačernio portretai ir atminimai), Vytautas Mačernis (Eilėraščiai, kurių dauguma pirmą kartą spausdinama), Kazys Bradūnas (Vitražas medinėje bažnyčioje prie Nemuno, eilėraščių ciklas), Juozas Kėkštas (Iš anapus sapno ir Vasaros pabaiga, eilėraščiai), Salvatore Quasimodo (Dialogas, vertimas Juozo Kėkšto), Vasco Pratolini (Mergaitė, pasakojimo fragmentas, vertimas Prano Budrio), René Marill - Albères (Ar yra nauja etiška beletristiko?), Marius Katiliškis (Šventė Veronikos krautuvėj, fragmentas), Konstantinas Ostrauskas (Pypkė, vieno veiksmo kameriniai dramatinis škiecas), Pranas Budrys (Naujoji italų proza), Alina Pajaujytė Staknienė (Vitališko žmogaus apoteozė D. H. Lawrence'o romanuose, John Steinbeck (Rašytojo credo), Konstantinas Ostrauskas (Eugene O'Neill, nekrologas).

Kaip visuomet gausų ir stiprų KRITIKOS skyrių atidaro straipsnis — Patriotizmas ir poezija (polemika su Br. Raila), toliau recenzuojamos knygos: Alf. Nykos Niūno Orfėjaus medis, Bern. Brazdžionio Didžioji kryžkelė, J. Gliaudos Ora pronobis, Č. Grincevičiaus Neitikėtinos istorijos ir — Lietuvių Enciklopedija. Numerio pabaigoj duodama žinių apie svetimuosius autorius (Henri Michaux, Salvatore Quasimodo, Vasco Pratolini ir Georg Heym).

Numelis iliustruotas Kazio Janušo, Marcel Gromaire, Georg Braque ir Vytauto O. Virkau darbais.

„LITERATŪROS LANKŲ“ redakcijos kolektyvą sudaro: JUOZAS GIRNIUS, KAZYS BRADŪNAS, JUOZAS KĖKŠTAS, HENRIKAS NAGYS ir ALF. NYKA NILIŪNAS. Meninė priežiūra — Juozo Kėkšto.

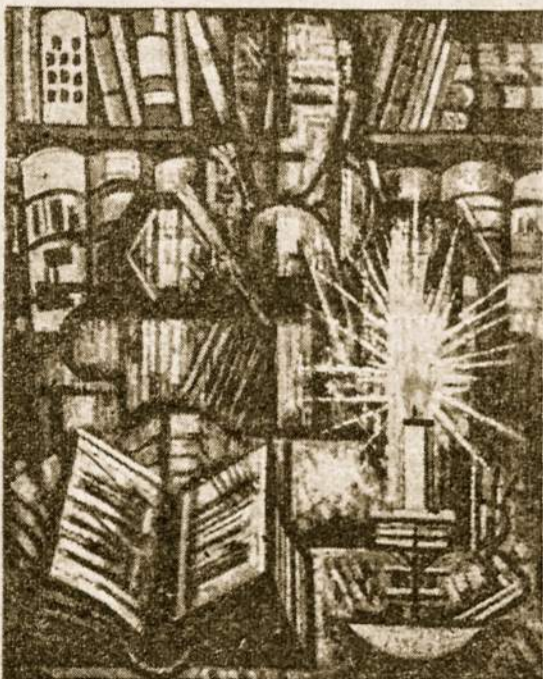
Šis numeris jau spausdintas „LAIKO“ spaustuvej, Mendosa 2280, Avellaneda, Buenos Aires.

* Dabartinę Liet. Profesorų Draugijos valdybą sudaro: pirm. Dr. Pr. Jucaitis, vicepirm. A. Plateris, sek. Ig. Šlapelis, valdybos narys M. Mackevičius, o vietoj Dr. S. Stankaus jėgo inž. K. Paukštis. Profesorų Draugija prisideda ir prie Chicagoje ruošiamo spaudos atgavimo 50 m. sukakties minėjimo. Minėjimas buvo pradėtas gegužės mėn. ir truks visus metus. Per tą laiką bus suruošta paskaitų serija, išleista stambesnė studija, surengta dainų šventė, meno paroda ir t. t. Draugija turi 71 narį.

* Studentai JAV-bėse ruošiasi išleisti studentų metraštį. Lietuvių Studentų Sąjunga JAV-bėse turi narių apie 600, o iš viso lietuvių studentų Amerikoje yra apie 700. Lietuvių studentų, kaip pasižymėjusių, vardą rasime ir amerikiečių mokslinej spaudoje, ir pagerbiant per visos eilės un-tų atžymėjimus. Tuo būdu lietuvių aukštuosius mokslus einąs jaunimas savo gražiu pavyzdžiu daro garbę ir savo tėvų žemei.

* Lietuvių Spaudos Paroda Chicagoje iškilmingai buvo atidaryta gegužės 15 d. Ją suruošė J. Vaidelio vadovaujama spec. komisija. Joje išstatyti lietuvių leidiniai nuo seniausių laikų iki paskutinės dienos. Parodos atidarymo kaspiną perkirpo seniausias iki šiol išlikęs knygnėšys J. Kulys.

M. GROMAIRE

ŠVIESA IR KNYGOS

CZESLAW MILOSZ

TRYŠ CHORAI IŠ DRAMOS „HIROŠIMA“

Fragmentas

Tai, ką papasakosiu, įvyko tuomet, Kai obels vaisius neduodavo lūpoms saldumo, Kai širdys plakė nelygiu taktu, kai žmogus Žinojo, jog jis ne toks, koks turėtų būti.

Ėjo žemės keliais, dainuoti jėgų neturėjo. Žiūrėjo į žalumą kaip į artimą, bet nepasiekiamą daiktą. Didysis karas baigės ir salose dar tęsės. Žuvys beldėsi į langus laivų paskandintų.

Papasakosiu, arba parodysiu. Štai matot kaip blizga Šio aerporto pastatai. Štai palmių miškai, Už kurių pieno putom daugoji jūra. Štai platūs asfalto keliai, kuriais rieda Mašinos sunkios, nusileidžiančios iš gražiosios žydrynės.

Kaip visur, kur buldozeris karštą džiunglę traiškė, Augalai kėsinaisi prarastus lizdus atgauti, apsupa Aprudijusias konservų dėžutes, ties benzino dėžėm iškyla Ir smulkiu lapu plaka kareivių palapinių drobę. Čia kareiviams pračina ankstyva jaunystė. Į jų sapną, Ties kuriuo zirzia moskitai, laumės juostom įeina mergaitės. Pilnatis kinta, trunka tas pats nakties paukščių riksmas Ir išmatuotas nuotolis tarp mirties ir mirties.

EUROPOS VAIKAS

Mes, kuriems dienos saldumas sunkiasi į plaučius, Ir matome šakas, pražįstančias gegužy, Esam geresni už tuos, kurie žuvo.

Mes, kurie pasigardžiuojam valgiu, ilgai jį kramtydami, Ir gerai įvertinam meilės žaidimus, Esam geresni už anuos, pakastuosius.

Iš liepsnojančių krosnių, iš už vielų, kuriose švilpia nesi- baigiančių rudenių vėjas, Iš mūsų, kai spazmuose staugė sužeistas oras, Išsigelbėjom gudrumu ir žinojimu.

Kitus siųsdami į pavojus, Riksmiais juos kurstydami kovai, Pasitraukdavom, numatę pralaimėtą bylą.

Matydami savo mirtį ir draugo mirtį, Pasirinkdavom draugo mirtį, šaltai galvodami: kad tik įvyktų.

Ankštindami gazo kamerų duris, vogėm duoną, Žinodami, jog ateinanti diena bus sunkesnė už tą, kur praėjo.

Kaip dera žmonėms, pažinom gėrį ir blogį. Mūsų piktas gudrumas neturi sau žemėj lygaus. Reikia pripažinti įrodyta, jog mes geresni už anuosius, Lengvatikius, karštuolius silpnus, mažai vertinančius gyvenimą.

Iš lenkų k. išvertė

JUOZAS KĖKŠTAS

PIJUS X

ŠVENTAJAM SOSTE

Savo pirmoje audiencijoje Pijus X užimponavo tikinčiųjų minias ir įvairių tautų diplomatus, kurie susižavėjo jo kilnumu, linksmumu, naturalumu, paprastumu ir šventumu. Kai vėliau Riese, Tombolo, Salzano, Mantuvos arba Venecijos maldininkai atvykdavo audiencijoms šv. Tėvas pažįstamuosius sveikindavo vardais. Popiežius Sarto neuzmiršo ir savo vargšų. Vienas iš jo pirmųjų darbų po rinkimų buvo paskyrimas 100.000 lirų Romos ir 50.000 Venecijos vargšams.

Valstybės Sekretorium Pijus X pasirinko 38 m. amžiaus msgr. Merry del Val. „Aš jį pasirinkau“, sakė šv. Tėvas, „nes jis yra daugialakis: gimęs Anglijoje, mokėsis Belgijoje, ispanų kilmės, gyvenęs Italijoje, diplomato sūnus ir pats diplomatas, pažįsta visų tautų problemas, yra kuklus ir yra šventas. Kas rytas čia jis ir mane painformuoja visais pasaulio klausimais. Jam niekuomet nedarau pastabų“. O pats kard. Merry del Val, kurio beatifikacijos byla taip pat jau pradėta, pasakodamas apie Pijų X, sako: „Šv. Tėvas, ką nors darydamas, pirmiau labai visa apmąsto, o didesnės reikšmės reikaluose, karštai pasiūlydams, veikia padaręs sprendimą, jo neatšaukia. Priduoti savo sprendimui dar didesnio svorio kartais su kumščia suduodavo į stalą“.

Kai 1908 m. žiaurus žemės drebėjimas nusiaubė Kalabriją ir Siciliją, Pijus X įsteigė pagalbos komisiją ir pats vedė pagalbos darbų sąskaitas. Visus našlaičius surinko ir apgyvendino vienuolynuose ir įvairiose įstaigose.

EUCARISTIJOS POPIEŽIUS

Pijaus X meilė šv. Eucharistijai yra viena iš jo ypatingų savybių. Šv. Komuniją priimdavo kasdien net ir ligonis būdamas. Jis ragino ir visus kunigus panašiai daryti. Grožėdamasis kūdikių nekalatumu, 1910 m. Pijus X išleido „Quam singulari Christus amore“ dekretą, leidamas vaikams, kurie atskiria šv. Eucharistiją nuo paprastos duonos, priimti šv. Komuniją. Išleisdamas šį dekretą Pijus X pareiškė, kad: „šį dekretą man Dievas įkvėpė“. Vėliau Pijus X pareiškė, kad jo gyvenime linksmiausia diena buvo 1912 m., kada iš Prancūzijos atvyko į Romą 4.000 vaikų priimti pirmąją šv. Komuniją ir su savim atsivežę albumą su 135.330 vaikų parašais, kurie priėmė pirmąją šv. Komuniją šv. Tėvo intencija.

DIDIEJI PIJAUS X-TOJO RŪPESČIAI

Pijaus X popiežiavimo metais buvo ir skaudžių įvykių: vyko japonų

-rusų karas; Prancūzijos valdžia išleido įstatymą, atskiriantį Bažnyčią nuo valstybės; Ispanijoje, Portugalijoje ir Meksikoje vyko Bažnyčios persekiojimai; filosofinis ir teologinis „modernizmas“ vis labiau šakojosi katalikiškoje bendruomenėje. Vieną dieną paklaustas kodėl jis tuoj nebaudžia modernizmo vadų, Pijus X atsakė: „Dievas irgi galėjo tuoj po Adomo puolimo atsijusti Išganytoją, bet Jis leido pasauliui laukti tūkstančių metų, kaipgi tad aš, Kristaus Vėtininkas, galū tuokius svarbius sprendimus be gilesnio apgalvojimo daryti“. 1906 m. konskruodamas 14 Prancūzijos vyskupų šv. Petro bazilikoje, Pijus X pareiškė: „Jūs nekviečiau džiaugsmui, bet kryžiumi“. Duodamas kiekvienam vyskupui kryžių pareiškė:

Šv. Cecelijos choro nariai ir kiti mūsų tautiečiai tautų eisenos metu.

Duodu ne vieną kryžių, bet visus kryžius“. Kartą paklaustas vieno vyskupo, kokia yra jo politika, šv. Tėvas, rodydamas į kryžių ant stalo, atsakė: „Štai mano politika“. Pijus X buvo įsitikinęs, kad „šventas kunigas padaro žmones šventus, o kunigas, kuris nėra tikras kunigas, yra labai pasauliui žalingas“.

Plačios pasaulio misijos Pijui X visuomet buvo arti širdies. Jis ragino kunigus remti misijas. Jis sakė, kad jau 2.000 metų po pasaulio atpirkimo ir dar yra tiek daug pagonių. Jis ragino kunigus gerai paruošti pamokslus ir juose aiškinti evangeliją. Prie parapijų Pijus X patarė įkurti pasauliečių grupes ir per jas daryti įtaką žmonėms, nes tai šių laikų sėkmingiausias bendruomenės išgelbėjimo būdas.

Atvykęs į Veneciją, šv. Morkaus bazilikoje, kuri tais metais šventė 700 metų konsekracijos jubilėjų, naujasis patriarchas pasveikino savo naują dvasinę šeimą, guodamas vargšus ir prašydamas pasitvirtinti jų sušelpiti neturtinguosius, kurių Venecijoje buvo gana daug. Kaip ir

Mantuvoje, kard. Sarto rūmuose nebuvo jokios prabangos. Čia dūrys taip pat visiems buvo atdaros. Dėvėdamas paprastą kunigišką juodą sutaną, jis dažnai patikalbėdavo su žvejais Venecijos gatvėse, užkalbėdavo vaikus ir vargšus. Jo santykiai su Italijos karalium buvo irgi draugiški ir nekartą jo vardą gynė nuo šmeižikų. Prancūzų švietimo ministeris Chaumié, 1903 m. dalyvaudamas šv. Morkaus varpinės atstatymo iškilnėse, kuriose sutiko kard. Sarto, vėliau savo įspūdžius rašydamas pareiškė, kad savo gyvenime nėra matęs tokio švelnaus, elegantiško ir protingo dvasiško, kurio tyras tėviškas balsas ir visa elgsena yra savo vietoje ir visiškai atitinka jo pareigoms.

Skirdamas asmenis į kurias nors pareigas, patriarkas Sarto, atsižvelgdamo į jų nuopelnus, tinkamumą ir dorybes. Pats kard. Sarto reikalavo

is savo kūrinių paklusnumo, bet kartu juos ir užtardavo, jeigu kas nors juos puldavo. Savo pastoracinės pareigas atlikdavo mieliai, nors jos ir būdavo sunkios. Būdavo atsitikimų, kad po šv. Mišių patriarkas Sarto tarnaudavo kitiems kunigams šv. Mišioms. Sau būdavo griežtas, bet jaunimui patardavo. „Trumpai melstis, bet melstis gerai!“ Savo lėšomis jis leido 10 klierikų į kunigus. Jo pamaldumas į šv. Sakramentą buvo gyvas ir neveltui vėliau jį vadino „Eucharistijos Popiežiumi“.

1903 m. liepos 20 d., mirus Leonui XIII, kard. Sarto, pranešdamas tą liūdną žinią Venecijos gyventojams, pareiškė: „Melskitės, kad Dievas atsijusti Bažnyčiai Ganytoją pagal savo širdį“. Savo nuolankume visai negalvojo, kad jis pats bus tas Ganytojas pagal Dievo širdį.

Dar įšventinęs 23 kunigus Venecijoje, patriarkas Sarto, gondolų palydėtas į geležinkelio stotį, išvyko į konklavą Romoje rinkti naujo popiežiaus. Romoje patriarkas Sarto apsigyveno Lombardijos kolegijoje. Daug kas jam sakė: „Eminen-

cija, Jūs būsite naujas popiežius“, bet kardinolas Sarto šypsodamas atsakydavo: „Jūs turite blogą nuomonę apie šv. Dvasią“, arba „Nemanau, kad šv. Dvasia padarys tokį klaidingą sprendimą“.

Konklavos dieną prie kard. Sarto atsisėdęs prancūzų kardinolas Mathieu jo paklausė prancūziškai: „Iš kokios vyskupijos esate?“ — „Nesuprantu prancūziškai“ — atsakė kard. Sarto. „Tad nebūsit išrinktas popiežiumi, jeigu nemokate prancūziškai“ — atkirto į tai Kard. Mathieu. „Taip, nebūsiu. Deo gratias“, — atsakė kard. Sarto.

Per pirmą balsavimą kard. Sarto gavo tik 5 balsus. Kai per kitus balsavimus pamatė, kad balsų skaičius didėja jo naudai, pradėjo kardinolų prašyti jo nerinkti. Rugpjūčio 3 d. msgr. Merry del Val, konklavos sekretorius, pasiūstas į kard. Sarto kambarį prašyti jo, kad neatsisakytų, nerado. Vėliau užtiko jį koplyčioje, klūpančią prieš šv. Sakramentą. Kai msgr. Merry del Val perdavė kardinolų pageidavimą, ašaros pasipylė kard. Sarto akyse ir vėl meldė, kad jo nerinkty. Rugpjūčio 4 d. ryte, Šikstinos koplyčioje, po septintojo balsavimo, kard. Sarto gavo 50 iš 64 balsų. Jausdamas tokių sunkių pareigų atsakingumą, kard. Sarto pareiškė: „Jeigu ši taurė negali nuo manęs praeiti, tegul tai būna Dievo valia“. Paklaustas kokį vardą pasirinksiąs atsakė: „Mūsų laikų popiežiai, kurie daugiausiai kenėjo Bažnyčiai labui, nešiojo Pijaus vardą, tad ir aš jį pasirinku“. Pijus X, išėjęs ant balkono šv. Petro bazilikoje, pirmą kartą miniai džiaugsmingai šaukiant ir Romos varpams skambant, palaimino visą pasaulį, kurį jis turės vesti prie Kristaus.

„Visa atnaujinti Kristuje“ buvo Pijaus X visų popiežiavimo metų darbo šūkis, kurį pasirinko taip pat ir Lietuvos ateitininkai. Iš Pijaus X išleistų 3322 oficialių dokumentų, liečiančių įvairius Bažnyčios reikalus, verta nors keletą iš jų paminėti: 1904 m. „Ad illam diem“ enciklika pagerbė Nekalto Prasidėjimo šv. Mergelės Marijos 50 metų dogmos paskelbimo sukaktį; tais pačiais metais apaštališku laišku „Scripturae Sanctae“ Pijus X įkūrė Biblinį Institutą Romoje; taip pat 1904 m. paskyrė kardinolų komisiją modifikuoti Bažnyčios teises; 1905 m. „Acerbo nimis“ enciklika parodė krikščioniško mokslo grožį, dydį ir naudingumą; tais pat metais „Sacra Tridentina Synodus“ dekretu ragino kasdieninį šv. Eucharistijos priėmimą; 1907 m. „Pascendi“ enciklika gynė Bažnyčios tikėjimą nuo žalingų idėjų ir neužilgo „Lamentabili“ dekretu išvardino 65 modernizmo klaidas; minėdamas savo 50 kunigystės jubilėjų, 1908 m. Pijus X savo paraginime skatino kunigus būti gerais ganytojais ir pirmiausia

patvirtinti savo mokslą geru pavyzdžiu, o paskui žodžiu; 1908 m. „Sapientia consilio“ apaštališka konstitucija Pijus X pertvarkė visą šv. Sosto Kūriją, aiškiai nustatant skirtingų Kongregacijų kompetenciją, o 1909 m. pradėjo leisti oficialų šv. Sosto organą „Acta Apostolicae Sedis“, kuris pirmiau vadinosi „Acta Sanctae Sedis“; kituose savo išleistuose dokumentuose Pijus X tvarkė Bažnyčios muzikos, brevijoriaus, meno, našlaičių, spaudos ir kitus įvairius klausimus.

Užėjus baisiajam I Pasauliniam karui, Pijus X įieškojo visokių būdų gražinti Europai taiką. Jo jautri, šventa širdis atjautė žmonių vargus. Savo audiencijose jis ramindavo visus iki rugpjūčio 2 dienos, kada jis pasirodė jau paskutinį kartą viešoje audiencijoje.

1914 m. rugpjūčio 20 d. kardinolo Merry del Val ir kt. artimųjų aki-vaizdoje, priėmęs šv. Sakramentus ir bučiuodamas kryžių, ramiai užmigo Viešpatyje.

Šiais 1954 Marijos metais, 40 metų po Pijaus X mirties, pasaulis atšventė gegužės 29 d. Pijaus X kanonizaciją. Kelias į šventuosius nėra lengvas, bet Pijus X tiek savo gyvenime, tiek ir po mirties, parodė, kad jo šūkis „Visa atnaujinti Kristuje“ yra šventųjų programa, rodanti kiekvienam krikščioniui teisingą kelią, ypatingai šiais laikais, kada kelių įvairumas išblaško žmones ir dažnai nuveda į Kristaus užmiršimą.

K. J. N.

* Los Angeles lietuvių klebono kun. J. Kučingio iniciatyva organizuojamas komitetas, kuris rūpintųsi nupirkti namus Vasario 16 d. akto signatarui prof. M. Biržiškai apgyvendinti ir toliau sudaryti palankesnes sąlygas kūrybai.

* Per lietuvių verslininkų ir pramoninkų suruoštą minėjimą, kuriame dalyvavo ir daug svetimtaučių, inž. A. Rudis pareiškė padėką amerikiečių spaudai už jos pagalbą išlaisvinimo reikalui. Įspūdinga ta proga kalbą pasakė vienas amerikiečių žurnalistas.

* 50 m. spaudos atgavimo sukaktį paminėti ėmėsi iniciatyvos Lietuvių Skautų Globos Komitetas. Norėdamas ir gyvu vaizdu parodyti lietuvių vestą kovą už lietuviškąjį raštą, pakvietė Adelaidės Lietuvių Teatro Mėgėjų Trupe, kuri puikiai suvaidino S. Čiurlionienės dramą „Aušros Sūnūs“. Ypač paminėtini vaidintojai: E. Dainienė, J. Venclavičius, D. Mackailienė, P. Rūtenis ir dail. A. Rūkštelė. Prieš vaidinimą A. Zubras - Zembrības vaizdžiai apibūdino spaudos draudimo laikotarpį. Kalbėtojo teigimu, kovoje už lietuvišką raštą aktyvūs buvo ypač kaimo žmonės.

JONAS GALLIUS

KUNIGAS

VIENO ŽMOGAUS IŠPAŽINTIS

Jeif šeimas sukuria meilė, iš kur atsiranda nesutikimas ir barniai? Kodėl vyro ir žmonos nuomonės pradeda skirtis, o interesai kryžiuotis, kad jiedu po kurio laiko neberanda bendros kalbos?

Galbūt jaunystės kuriančioji meilė atvėso, o gal ir visai sunyko, nepakurstoma, nepalaikoma, nesutvirtinama. Gal po pirmų gražaus gyvenimo mėnesių, kai svajotoji atėitė virto tikrove, pradėdama užsisipirti, nenusileisti, stengiantis visur praveisti savo nuomonę. Gal pristinga sveikos ir protingos tolerancijos, kuri anksčiau leido įsigilinti į mylimo žmogaus nuomonę ir sprendimus...

Man rodos, teisingai pasakė šv. Povilas laiške efeziečiams:

— Vyrui, mylėkite savo moteris, kaip ir Kristus mylėjo Bažnyčią ir pats save atidavė už ją, kad ją pašventintų, apvalydamas vandens plovimu, tarpininkaujant gyvenimo žodžiu... Taip ir vyrui turi mylėti savo žmonas, kaip savo kūnus. Kas myli savo moterį, tas pats save myli...

Iš tikrųjų, vyras, kuris myli savo žmoną, myli ir gerbia pats save; ir moteris, kuri myli savo vyrą, myli ir gerbia pati save. Priešingai, jei kuris vyras nemylti savo žmonos, jei, kleminėdamas pas kitus, įvairius

niekus prieš ją pasakoja, — paniekina ir nužemina pats save, nes kiekvienas protingesnis pagalvoja: „E, vyruti, tu stengiesi pateisinti save, purvais drabstydamas savo žmoną...“

Meilė negestų, jei ji būtų kurstoma.

Ją gi turi kurstyti pagarba vienas antram, supratimas, noras padėti visuose gyvenimo reikaluose ir malda. Taip, nuolatinė, kasdienė, geriausiai bendra malda. Juk pats Išganytojas pasakė, kad kur du ar daugiau Jo vardu susirenka, ten ir Jis kartu yra. Taigi, jeigu šeima turi gerų norų, jei nori bendradarbiauti su Aukščiausiojo valia, kaip lengva jai prisijaukti pas save patį pasaulio Kūrėją.

Tie, kuriems sunku panešti kryžių, kai vyras ar žmona pasiliko niokiojamoje Tėvynėje, turėtų kasdien atsiminti, kad galbūt jų žmonos ar vyrų desperatiškai šaukiasi Dievo pagalbos, tempdami sunkų komunizmo priespaudos jungą. Gal jie ten dėl ištikimybės, dėl nelaužomos priesaikos yra persekiojami ir spaudžiami. Gal jie prievarta verčiami paniekinti ne tik Dievą, bet ir Jo akivaizdoje padarytą priesaiką.

Šeima yra mūsų tremties jėga ir stiprybė. Šeima yra mūsų tautos

ateities laidas ir garantija. Šeima yra mūsų gyvybiškumo ir tautinio susipratimo įrodymas. Dėl to privalu stiprinti kiekvieną šeimą, — nesvarbu, ar ji visa yra tremtyje, ar ji suskaldyta ar pasimetusi. Lietuvis, kuris ardo lietuvišką šeimą, nevetras tauraus lietuvių vardo...

Tremties vėžys — dorovinis smukimas, tikėjimo uždėtų pareigų vengimas. Juk taip maža bereikia, norint gerai atlikti gyvenimo uždavinį: gerai atlikti savo luomo pareigas ir nenusižengti Dievo bei Bažnyčios įsakymams.

— Jūs turbūt nekrikštysite mano sūnaus, — pasakė jaunas vyras, tik peržengęs mano kambario slenkstį.

Nustebęs gūžtelėjęs pečiais ir atsakiau:

— Kodėl nekrikštysiu? Juk tai mano šventa pareiga.

Vyras užsirūkė cigaretę ir, nervingai trindamas staltiesės kutus, atsakė:

— Mano žmona nekatalikė ir mes susituokėme protestantų bažnyčioje...

Iš karto nežinojau, ką jam pasakyti, kad jis nenusigastų. Tačiau tylėti negalėjau. Paaiškinau, kad mūsų tikėjimas draudžia priimti bet kokį sakramentą iš kito tikėjimo dvasiškių rankos, o to nepaisančius baudžia bažnytine bausme — ekskomunika.

— Vistiek, kunige, — spyrėsi mano svečias. — Aš esu katalikas ir noriu, kad ir mano sūnus būtų kataliko kunigo pakrikštytas.

— Klausyk, mielas broli, — po valandėlės kiek galėdamas švelniau tariu. — Mielai pakrikštysiu jūsų sūnelį, tačiau pirma turiu sutvarkyti judviejų moterystę. Ar žmona nieko prieš neturės, jei pakartosime jungtuves katalikų bažnyčioje?

Mano svečias valandėlę mąstė, o paskui atsakė:

— Man rodos, kad ji sutiks. Tik tai jūs pats pas mus užėikite ir su ja pasikalbėkite, — o paskui paklausė: — Kada galėtumėte pas mus užėiti?

— Šiandien po pietų, broli!

— Tai gerai, sutarta, kunige! — ištiesė man nuo darbo pūslėtą ranką. — Tai ligi pasimatymo!

Kai jis išėjo, susimąsčiau: neįmanoma, jis pats nesusitvarko, neįmanoma, jis pats nepaaiškina savo žmonai tos žalos, kurią padarė susituokimas protestantų bažnyčioje; neįmanoma, jo sąžinė rami, kai jis, atrodė, nesijaudino dėl bažnytinės bausmės.

Kai po pietų nuėjau į jų kuklų kambarį, jis buvo švariai sutvarkytas, tarsi tikrai laukiant nekasdienio svečio. Vyras vaikštinėjo iš kampo į kampą, o jauna, sveika žmona sėdėjo plačioje kėdėje. Ji neatsistovėjo net tada, kai jai ranką padaviau.

Netrukdamas paaiškinau jai savo apsilankymo tikslą ir paklausiau, ką ji apie tai galvoja:

— Jūs galų gale galite pasilikti savo tikėjimą, tačiau netrukdykite jam savojo praktikuoti, — pridėjau.

Moteris ne iš karto atsakė. Sunku spėti, ką ji galvojo, tačiau jos

veide nebuvo galima pastebėti neapykantos ar nepasitenkinimo.

— Gerai, sutinku, — pagaliau atsakė, — tik nevarginkite manęs perilgomis instrukcijomis... — ir nusisypsojo.

— Bet tu gerai apsigalvok, — staiga prabilo jos vyras. — Tavo valia laisva...

Pasižiūrėjau į jo truputį susiraukusį veidą, žvilgtelėjau į jo žmonos susimąsiusias akis ir ramiai pasakiau:

— Taip, Viešpats visiems davė laisvą valią, tik nevisuomet mokame ją pasinaudoti...

Pagaliau mes susitarėme: už dviejų savaitių surišiu juos mūsų bažnyčioje. Iš vyskupo leidimą be abejojau gausiu.

Tačiau man truputį keista. Jei ne tas mažutis kūdikis, jei ne to vyro tėvų seniai įdiegta taisyklė, kad vaikai būtina turi būti krikštijami mūsų bažnyčioje, — kažin kaip būtų su jo sąžine ir moterystės sutvarkymu.

Mano Tėve, dėkoju Tau, kad pasirinkai mane įrankiu, sugrąžinti Tau dar vieną sielą.

Koks mažas jaučiuosi Tavo planų akivaizdoje. Tai ne mano žodžiai ir ne mano pastangos surado vieną pasiklydusią avelę: tai Tavo meilė sugrąžino į avidę sielą, už kurią Tu numirėi kaip ir už kiekvieną kitą.

Mano Tėve, ir toliau pats vadovauk man pavestoms sieloms, o mane naudok kaip paprastą tarpininką, kaip technišką įrankį.

TEMPERLEY

PAMINĖJO MOTINOS DIENĄ

ARLB Temperley Apylinkė gegužės 23 d. drauge su "Aušros" choru minėjo Motinos Dieną. Minėjimas buvo tuoj po pamaldų Seserų koplyčios kieme. ARLB Temperley Apyl. pirm. A. Repėčka atidarė minėjimą ir pakvietė kalbėti J. Stasiulevičių ir Temperley Apyl. sekretorių B. Platakį. O po jų pats pirmininkas tarė progai pritaiktą žodį. Visi trys kalbėtojai apibūdino motinos reikšmę žmogaus gyvenimui. — K.

ISVYKSTA Į S. AMERIKĄ

ALB Temperley Apylinkės knygyno namų savininkas ir „Aušros“ choro narys p. Domininkas Galinaitis, kaip gimes JAV-bėse, darbo reikalais išvyksta į S. Ameriką. Linkime laimingos kelionės. — K.

LVALLOL

Šis malonus Argentinos kampselis, esąs netoli Temperley, dar prieš pirmąjį karą buvo žinomas lietuviams, nes čia dirbo ir sukūrė savo ateitį daugelis mūsų brolių, pabėgusių nuo rusų caro persekiojimų. Buenos Aires, Berisso, Tucuman ir Llavallol buvo pirmosios lietuvių kolonijų užuomazgos. Llavallol lietuvių dabartinė kolonija gali lygintis su Temperley kolonija su tuo skirtumu, kad Temperley yra jau žinomas vienetas: čia lietuviai yra jau susiorganizavę ir gražiai veikia, o Llavallol lietuviai šį tautinį darbą dar vos pradeda.

Dabartiniai šio miestelio lietuviai tik dabar pradeda rūpintis padėti kartinį akmenį kultūriniam darbui. Esame tikri, kad ir jie pakeis kitų kolonijų pavyzdžiu, o gal ir pralenks, nes į šią vietovę vis nuolat atvyksta apsigyventi naujos lietuviškos pajėgos.

Paminėtini keletas mūsų tautiečių, atvykusių dar prieš pirmąjį karą, kurie savo sumanumu ir darbštumu yra gerai įsikūrę, turi po vie-

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

* Montevideo Liet. Kat.

RADIO PUSVALANDIS

yra kiekvieną sekmadienį 14 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

VIESBUČIAI ATOSTOGOMS:

* ALF. DEGULIO ir K. PAULASKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* „ZEMAITIJA“. Islas del Ibucuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA „HENRY“. Įvairiausių mažų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

* ČIUVINIŲ, UŽUOLAIŲ DIRBUTVĖ - PARDUOTUVĖ. Parduodama medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. Antanas Šalčiūnas: Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires.

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBUTVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

MAX GRIGA

RADIO TECHNIKAS

Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

* MINKSTŲ KEDZIŲ DIRBUTVĖ Sav. Mikėlionis ir Gelbuda: Cosquin 5665, Villa Lugano.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES

taisau ir parduodu naujus. NIKODEMAS LEIPUS Cangallo 192, Temperley, T. E. 243-4702

* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

nus ar kelis mūrinius namus ir užima geras vietas pramonėje ir prekyboje. Kazimieras Leleiva turi čia didelį ir modernų barą-restoraną, Petras Čenkus yra alaus daryklos darbų prižiūrėtojas (capataz) ir kartu dviejų mūrinių namų savininkas, Leonas Pilka yra naujo taksi ir mūrinio namo savininkas. Yra dar daug kitų, kurie beveik visi turi nuosavybes.

Llavallol yra pramonės centras, jame yra dvylika didelių ir daugelis mažesnių fabriku, kuriuose dirba nemažas skaičius ir mūsų tautiečių. Šis miestas, apie 20 km atstume nuo Buenos Aires, turi labai patogų susisiekimą traukiniais ir autobusais. Vietovė aukštakai pakilus savo žemės paviršiumi ir todėl turi sveiką ir gerą orą. Patartina pagalvoti ir Bs. Aires lietuviams, ar nebūtų verta palikti miesto dulkes ir apsigyventi ar bent nusipirkti žemės sklypą šiame ramiame kampelyje. — Lituano.

GRAŽIAI ĮSIGYVENĖ

Mūsų tautiečiai Antanina Veseleuskaitė ir Juozas Griliauskai, biržiečiai, jau kuris laikas gyvena Gutierrez, Llavallol. Jie yra Argentinon atvykę dar prieš pirmąjį karą (1912 m.) ir jau yra virš 30 metų, kai gyvena šiame miestelyje. Čia jie turi gražius mūro namus, o prieš metus laiko išėjo į pensiją. Po 43 metų sunkaus darbo senukai Griliauskai gali pasidžiaugti savo darbo vaisiais ir ramiai gyventi. Jų vienintelė dukterė yra sukūrusi šeimą su „Proto“ fabriko direktoriumi, kuris ne vienam lietuviui yra parūpinęs darbo. — K.

ARLB Temperley Apylinkė rengs nepaprastą parengimą - vakarą, Temperley. Vakare bus daug įvairumų ir įdomumų. Tikra data ir vieta bus paskelbta vėliau.

PRANEŠIMAS

Šiuo pranešame Temperley apylinkėje gyvenantiems Susivienijimo Lietuvių Argentinoje nariams, kad, susitarus su Susivienijimo Centro Valdyba, yra šaukiamas narių pasitarimas dėl įsteigimo 7-to Susivienijimo skyriaus. Pasitarimas 1954 m. birželio 19 d., šeštadienį, 17 val. p. Žlotų namuose, gatvė 7 tarp 16 ir 18, Villa Sastre, Temperley. J. Stasiulevičius K. Šiaudkulis J. Zurba.

LIETUVIŲ DRAUGO KNYGYNAS

“EL RUBI”

c. AVELLANEDA 36, TEMPERLEY, (prieš pat aikštę).

Didelis knygų ir rašomosios medžiagos pasirinkimas.

Kainos pigios.

Priminus šį skelbimą, bus duodama 5% nuolaidos.

ALBERTO E. TIMINSKAS

COCHERIA „M I T R E“

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.

B. Rivadavia 718 T. E. 22 - 2045 Piñeyro

STATYBOS BENDROVĖ

M I L S

ARCHIT. M. IAKINI ir INŽ. L. STAŠAITIS Salta 596, Cap. T. E. 38 - 0042

Atlieka visų rūšių statybas k. a.: gyv. namų, industrijos patalpų ir kitas.

Stato gyv. namus pagal planą “Eva Peron” ir kitas ipotekines institucijas ir paruošia visą dokumentaciją minėtoms paskoloms gauti.

Paruošia visų rūšių statybinius projektus, planus ir skaičiavimus.

Perka ir parduoda įvairius statybinius sklypus.

Jeigu Tamsta galvoji statytis, pirmiausiai pasitark su mumis; techniškus patarimus duodame veltui.

Visais statybos reikalais kreiptis;

STATYBOS BENDROVĖ M I L S

Salta 596, Bs. As. T. E. 38 - 0042, darbo valandomis.

HURLINGHAM

REKOLEKCIJOS LIETUVIAMS

Rekolekcijos Hurlingham, El Palomar ir Caseros bei jų apylinkių lietuviams užsibaigė birželio 6 d. 10 val. šv. Mišiomis. Rekolekcijos tęsėsi tris pilnas dienas. Jas vedė kun. dr. A. Kleiva MIC. Tų kolonijų lietuviai skaitlingai dalyvavo rekolekcijose ir dauguma atliko išpažintį. Ne vienam nuriėdėjo ašara per skruostą išgirdus gražius lietuviškus pamokslus, giedamas giesmes ir pasijutus lietuviškoje nuotaikoje, nors ir toli nuo Lietuvos. Rekolekcijų vedėjas aplankė daugumą šeimų tiek Hurlingame, tiek Palomare, tiek Caseros. Kun. A. Kleiva buvo apsisojęs pas p. p. Diminskis. Rekolekcijų užbaigimo proga pas p. p. Židelius buvo surengtos vaišės. Hurlingham ir jo apylinkių lietuviai džiaugėsi gražiu religiniu lietuvių susibūrimu, prašydami, kad lietuvis kunigas ir dažniau aplankytų jų kolonijas.

PADĖKA

Visiems Hurlingham, Palomar, Caseros bei jų apylinkių lietuviams skaitlingai dalyvavusiems rekolekcijose, ypatingai p. p. Diminskis už suteiktą rekolekcijų metu prieglaudą, p. p. Dominams, Klesylienėi, p. p. Žideliams ir Jurgelevičiams už surengtas vaišes reiškiu nuoširdžią padėką.

Kun. A. Kleiva MIC Rekolekcijų Vedėjas

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

Pamaldos Hurlingham ir jo apylinkių lietuviams bus kiekvieno mėnesio antrąjį sekmadienį 9 val. šv. Jėzaus Širdies bažnyčioje, Cavour 1640, Hurlingham. Sekančios pamaldos bus liepos mėn. 11 d. 9val. VAISĖS SU GRAŽIA PROGRAMA

Birželio 6 d. p. p. Antanas ir Ursulė Jurgelevičiai surengė gražias vaišes savo sūnaus Patricijaus dviejų metų gimtadienio proga. Vaišėse dalyvavo rekolekcijų vedėjas kun. dr. A. Kleiva, MIC, Patricijaus krikšto tėvai Marija ir Juozas Nakučiai, p. A. Židelis, p. Vilimas ir beveik visi Palomaro lietuviai. Popaui Jurgelevičiai turi savo gražų nuosavą namą, nors dar neseniai atvykę į Argentiną. Vaišės praėjo labai kultūringoje nuotaikoje. Puikiai pasirodė Palomaro lietuviškasis jaunimas su deklamacijomis ir lietuviškais dainomis. Gražiai deklamavo Kristina Marcinkevičiūtė, Vio-

leta Mikalčiūtė, Teresė Juškevičiūtė ir Alfonsas Lebeda, o prie dainavimo prisijungė ir Hurlingamo mazašis dainininkas ir pianistas Albertas Dominas bei palomariškis Mikalčius. Vaišių metu kalbėjo kun. A. Kleiva, džiaugdamasis Palomaro kolonijos lietuvių religiniu ir tautiniu susipratimu. Sveikino Palomaro lietuviškąjį jaunimą, susipratęs ir vertinantį lietuvišką žodį. Gražus pavyzdys ir kitoms lietuviškoms kolonijoms, kaip vaišės turėtų būti jungiamos su lietuviška kultūrine programa.

KORDOBA

* Lietuviai tėvai, gegužės 1 d. susirinkę pas p. Bendinską, aptarė šeštadieninės mokyklos reikalus ir perrinko tėvų komitetą, į kurį įėjo pirm. M. Bendinskas, K. Meilutienė ir J. Matuzevičius. Mokyklos vedėja p. A. Zotovienė gegužės 8 d. „Neptūno“ Dr-jos patalpose pradėjo su mokiniais šeštadieninės mokyklos pamokas.

* Motinos Dieną S. L. A. 6 sky-

rius su kuklia programa gegužės 9 d. paminėjo p. p. Sadukų namuose.

* J. Vilkelniui gegužės 26 d. Eva Peron ligoninėje buvo padaryta kojų gyslų operacija.

* Mečislovas Černiauskas, 52 metų amžiaus, kaunietis, birželio 3 d. savo kambaryje rastas nusižudęs. Jis buvo prieš su viršum keturis metus susilaužęs koją ir turėjo keleta operacijų, bet nepasveiko ir be lazdy negalėjo paeiti (apie jį jau buvo anksčiau rašyta). Ilgai nepagydomas puolė į neveltį ir priėjo prie liūdno pabaigos. Buvo nevedęs.

* K. Jankūnas birželio 3 d. Eva Peron ligoninėje turėjo operaciją. Ligonis po operacijos jaučiasi gerai.

* S. Daukas, virš 80 metų senelis, birželio 4 d. vakare, eidamas tamsoje namo galerija, paslydo ir krisdamas smarkiai susitrenkė visą kūną. Suteikta jam greitoji pagalba, ir dabar gydomi namie.

* Kazimieras Bražiūnas birželio 5 d. darbe prie keltuvų smarkiai susitrenkė. Gydomi namuose ir pamažu sveiksta. M. B.

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS

Quilmes FCNGR

Catamarca 126

FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS

Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.

- * CENTRALINIS APLAUDYMAS (garo, vandens ar oro),
* SANTARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,
* SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS
* VENTILIACIJA BEI DULKIŲ IŠTRAUKIMO SISTEMOS.

ORKESTRAS “AMERIKA”

Groja vestuvėse, vakaruose, sokiuose ir įvairiuose subvimuose. Lietuviams daroma nuolaida.

Direktorius ALGIS JARAMINAS Carupa 1301 (Ruta 197) Tigre

FIAMBRERIA ALEMANA

Mercado “Casal”

Yra visokių rūšių šaltos mėsos užkandžiams ir įvairioms progoms.

Sav. EDUARDO LUCZYNSKI Perù 1840 — Avellaneda

Su “FLASH ELEKTRONIKU” fotografuoju sužieduotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir kitas šeimų bei organizacijų šventes. ORGANIZACIJŲ VEIKLOS NUOTRAUKAS VELTUI PATIEKIU PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVUI IR SPAUDAI. Atlieku visus foto darbus.

L. KANČAUSKAS,

c. Mendoza 2249, Avellaneda, (prieš lietuvių bažnyčią), Tel. 20 - 9027 nuo 16 iki 20 val.

HORACIO CZOP

KIBIRŲ FABRIKAS (Baldes y Canastos)

vartojamų prie statybos ir priešgaisriniam smėliui.

ISLETA 3317, Valentín Alsina T. E. 20 - 9790

Pigiai parduodamas ŽEMĖS SKLYPAS

esantis 6 — 7 gatvių kampe, Villa Sastre, Temperley. Yra vanduo, šviesa ir randasi netoli nuo kolektyvo. Teirautis “Laiko” redakc. ar administracijoj.

* HORACIO E. CZOP fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužieduotuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de

KRAUTUVĖ „NARUSIS“

Maisto produktai, gėrimai ir smulkiuos prekęs; c. Unanue 6360, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

NAUJA RŪBŲ VLYKLA

A. G. Kevėžos,

c. Humberto I 2319, 4 de Junio (1 kvadra nuo liet. bažnyčios). Darbas atliekamas sąžiningai, kainos — ekonomiškos. Savi pas savuosius!

* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33-9584.

* „PENSION LITUANA“; sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žaivingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 17.

* CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Río III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik \$ 19.

RADIO TECHNIKAS V. RAMANAUSKIS

mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui. POLA 289, Buenos Aires T. E. 64-4154

* Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000) 4 de Juno

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis: Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

Imprenta de “LAIKAS” Mendoza 2280 Avellaneda

LIETUVIAI IŠLAIKĖ TAUTINIUS EGZAMINUS

Trijuose praėjusiose „Laiko“ numeruose skaitėme Arg. lietuvių sielovados direktoriaus dr. P. Brazio MIC atsišaukimą ir kvietimą dalyvauti tautų eisenose Buenos Aires miesto centrinėje gatvėje. Ta eiseną buvo gegužės 30 d. po piet. Reikia pasidžiaugti, kad lietuviai kvietimo paklausė ir savo skaitlingumu bei organizuotumu pirmavo daugelio tautų tarpe. Ta eiseną buvo mūsų tautinės garbės egzaminas, ir mes jį puikiai išlaikėme.

Apie 4 val. po pietų 9 de Julio ir Avenida de Mayo gatvių sankryžoje jau matėsi didžiuliai įvairių tautų būriai, plevėsavo argentinieškos ir kitų tautų vėliavos, kai kur buvo girdėti giesmių aidai. Eisenoje dalyvavo pagal ispanišką abėcėlę vokiečiai, gudai, čekai, kroatų, slovakai, slovėnai, ispanai, belgai, prancūzai, vengrai, italai, japonai, LIETUVIAI, lenkai ir ukrainiečiai. Kartu su argentinieškos buvo nešamos ir tautinės vėliavos, po to keli tautiniai drabužiais apsirengusieji bei uniformuotos organizacijos su savo vėliavomis, o paskiausiai kiekvienos tautybės žmonių gretos. Eiseną prasidėjo nuo 9 de Julio ir ėjo per Av. de Mayo, aplinkui Plaza de Mayo, praeidama pro prezidentūrą, iki arkivyskupijos katedros. Didžiulė katedra nesutalpino eisenos dalyvių — buvo suleistos tik vėliavos, uniformuotieji ir tada, kiek tilpo, eisenos dalyvių dalis.

Katedroje buvo vakarinės šv. Mišios, kurias atlikė nunciatūros reikalų vedėjas — pirmasis sekretorius mons. A. Bruniera (nuncius išvykęs į Romą), pasakydamas pamokslą. Pabaigoje pamokslą pasakė vysk. Manuel Tato.

Lietuviai eisenoje dalyvavo ne tik iš Buenos Aires ir Avellanedos, bet organizuotai buvo atvykę Berisso ir Temperley lietuvių, taip pat daug lietuvių iš Villa Lugano, San Martin, Martinez, Hurlingham, Llavallol ir kitų mažesnių kolonijų. Organizuoti dalyvavo su savo tautiniais drabužiais „Dainos“ Ansamblio ir dalis „Birutės“ Dr-jos narių bei pavienių moterų, turinčių tautinius drabužius, su savo uniformomis dalyvavo Lietuvių Skautų Draugovė, kuri taip pat tvarkė eiseną ir paskui su kitų tautų skautais sudarė garbės sargybą katedroje pamaldų metu.

Savo gausumu lietuviai pralenkė daugelį kitų didesnių kolonijų, savo drabužių margumu ir meniškumu atkreipė vietinių ir kitų dėmesį ir nusistebėjimą. Dalyvavimas eisenoje įvairių pažiūrų žmonių parodė lietuvių mokėjimą, reikalui esant, solidariai įsijungti į bendrą vienetą ir įrodyti savo tautinį susipratimą. Ši eiseną buvo mūsų ir visų už geležinės uždangos esančių tautų tylus protestas prieš okupantą ir viešas mūsų laisvės troškimo pareiškimas. Nors tai ir nebuvo kalbama, bet visi žinojo, kad tos tautos yra vertos laisvės ir už savo laisvę bei kenčiančių ir persekiojamų Bažnyčių kovoja visais ginklais — tyliu protestu ir malda. Reikia tikėti, kad šis mūsų pasirodymas atkreipė dėmesį ne vieno, kuris dar mažai težino mūsų kančias, o ir mūsų tautiečiuose uždegė daugiau pasiryžimo kovoti už laisvę ir daugiau vilčių ją laimėti.

Vietiniai laikraščiai eiseną aprašė labai palankiai, pailiustruodami vaizdais iš eisenos. — Zst.

PIRMASIS ARG. LIET. PRAM. IR PREKYBININKŲ VAKARAS

Šių metų gegužės 29 d. Lietuvių Salėje įvyko pirmasis Argentinos Lietuvių Prekybininkų ir Pramonininkų Sąjungos menų ir šokių vakaras. Pats vakaras buvo įdomus ypatingai tuo, kad jis buvo ruošiamas grynai kultūriniam tikslui — nepasiturinčių vaikų vasaros atostogų Villa del Dique Fondui. Visuomenė gerai suprato šio vakaro tikslą ir tinkamai įvertino gražias dar besikuriančios Argentinos Lietuvių Prekybininkų ir Pramonininkų Sąjungos pastangas. Lietuvių Salė buvo perpildyta žmonėmis. Matėsi daug garbingų svečių, tarp kurių buvo jaunimo vasaros atostogoms patalpų dovanotojai p. D. Kazimieras ir Marija Stankūnaitė, stovyklos vedėjas kun. dr. A. Kleiva ir kiti. Vakaras buvo suorganizuotas laikinosios valdybos pastangomis, kuriai dabar pirmininkauja žymus pramonininkas p. J. Čikštaitis. Laikinoji valdyba labai gražiai vedė organizacinį darbą, nuolat raddama vis didesnį ir didesnį pritarimą plačioje visuomenėje, kuri tikisi susikūrusios Sąjungos vienete taip pat rasti didelę paramą kultūrinėje srityje.

Įžanginį žodį tarė Prekybininkų ir Pramonininkų Sąjungos sekretorius L. Sruoga, sveikindamas susirinkusius svečius ir paaiškindamas menų programą. Sekė teatro mėgėjų vieno veiksmo komedija „Vargšas Tadas“, kurią suvaidino Algis Matukas, Milda Derenčiūtė, Bronius Baniš ir Birutė Sturevičiūtė. Režisavo K. Runimas. Vaidintojai, gabaus režisoriaus rankoje, meniškai atliko savo roles, linksmai nu-teikdami atsilankiusius svečius. Po to sekė du montažai: „Leiskit į tėvynę“ ir „Lietuviškų melodijų pynė“. P. A. Mikeliūnienei vadovaujant pirmąjį montažą išpildė Villa del Dique atostogavęs jaunimas: D. Noreikaitė, D. Ginterytė, M. Čikštaitė, O. Juškaitė, A. Deveikytė, A. Vasiūnaitė, A. Ginteris, T. Jasinevičius, V. Apanavičius ir R. Deveikis. Antrąjį montažą atliko tas pats Villa del Dique stovyklavęs jaunimas kartu su Lietuvių Parapijos vaikais. Visi jaunieji labai gražiai atliko savo roles pasipuodę spalvingais tautiniais rūbais. Pertraukų metu akordeonu pagrojo R. Runimas „Baltosios Kalėdos“, savo sukurtą

polką ir „Palangos pajūryje“. Jam publika nepagalėjo smarkių plojimų. Su nemažesniu pasisekimu programoje dalyvavo ir Marytė A. Čikštaitė. Ji padainavo dvi lietuviškas dainas, gambiai pritaridama pianu. Nors gimusi lietuvaite Argentinoje, bet gražiai kalba lietuviškai ir su malonumu dalyvauja kultūrinuose lietuvių renginiuose. Programa buvo užbaigta tautiniais šokiais, kuriems vadovavo p. A. Mikeliūniene, pritariant akordeonu R. Runimui.

Po menų programos sekė šokiai, grojant geram „Baltic“ orkestrui. Jaunimas ir svečiai linksmai ir kultūringai praleidė vakarą skirstėsi dėkingi Argentinos Lietuvių Prekybininkų ir Pramonininkų Sąjungai už surengtą programą. Linkime, kad ta Sąjunga greičiau pasiektų savo užsibrėžtus tikslus ir įneštų didelį įnašą į kultūrinį Argentinos lietuvių gyvenimą.

Dalyvis

BUVO PAKARTOTOS „ATŽALYNAS“

Lietuvių Tautinio Meno Ansamblio „Daina“ pereinamais metais Lietuvių Salėje, Avellanedoje, du kartus davė Kazio Binkio 5 veiksmyje pjesę „Atžalynas“, kuri kadaise su dideliu pasisekimu buvo statoma Kauno Jaunimo Teatre. Abu kartus salė buvo pilna, ir pastatymas buvo sutiktas dideliu žiūrovų prielankumu. Pageidaujant mūsų tautiečiams, „Atžalynas“ buvo Lietuvių Salėje pakartotas birželio 5 d. Veikalą, kaip jau iš ankščiau žinome, režisavo buv. Šiaulių Dramos Teatro aktorius Juozas Valentinas, dekoracijos buvo archit. inž. J. Steikūno. Ir šiame pastatyme buvo tie patys vaidintojai, išskyrus tik dvi roles, kurias sekmingai atliko naujos jėgos — Danguolė Valentinaite ir Alicija Brazaitytė. Gill veikalo mintis ir puikus jo meninis išpildymas ir šį kartą žiūrovams paliko gerą įspūdį.

Dabar greitu laiku Dainos Ansamblio žada pasirodyti lietuviškai publikai su nauju, labai įdomiu veikalu, kuris buvo vaidintas Kauno Valstybiniam Teatre, būtent „Siuvėjų dienos Silmaičiuose“. Reikia tikėtis, kad mūsų kolonijos teatrinio meno mėgėjai turės gražią progą vėl pasidžiaugti naujo veikalų menišku pastatymu. — Np.

DIEVO KŪNO ŠVENTĖ

Dievo Kūno šventė, arba Devintinė, yra privaloma bažnytinė šventė. Kadangi tą dieną, birželio 17, dauguma darbininkų dirbs, tai Aušros Vartų Lietuvių bažnyčioje bus vakarinės šv. Mišios 6,30 val., o po to iškilminga Dievo Kūno procesija. Lietuviai kviečiami pamaldose dalyvauti.

SUSIORGANIZAVO ŠACHMATININKAI

Birželio 6 d. įvyko liet. parapijos patalpose šachmatininkų susirinkimas, kuriame buvo aptarti visi aktualūs šachmatų veiklą liečią klausimai, pvz., pirmenybių pravedimas, korespondencinės partijos su kitų kraštų lietuviams šachmatininkais, jaunųjų šachmatininkų prieauglio skatinimas ir šachmatų populiarizacija platesniam susidomėjimui šiuo įdomiu ir protą lavinančiu žaidimu, kuriuo gražiai ir naudingai praleidžiamas laikas. Toliau buvo svarstoma lentų įsigijimas, mūsų žymiojo šachmatininko, buv. Lietuvos ir Kanados meisterio Povilo Vaitonio priėmimas ateinančios jo viešnagės Argentinoje metu ir t.t. Be to, išrinkta valdyba — pirm. J. Nastopka, nariai — p. B. Baranauskas, A. Santaras ir J. Gliosas. A. Santaras išrinktas ir toliau eiti šachmatininkų Sekcijos įgaliotinio pareigas prie ALB Sporto Klubo „Kovas“ valdybos. Teorinio paruošimo pamokas sutiko dėstyti žinomas ir patyręs mūsų šachmatininkas p. J. Nastopka. Praeitam susirinkime jau buvo nagrinėta Valdovės gambitas ir Siciliškasis gynimas. Esant pageidavimui, norima „Laikui“ įsivesti savą šachmatų skyrį.

— Sachas —

Šeštadieninės Lietuvių Mokyklos Avellanedoje mokiniai su savo mokytojais.

ARG. LIETUVIŲ PREK. IR PRAM. S-GOS PADEKA

Argentinos Lietuvių Prek. ir Pram. Sąjungos Laikinoji Valdyba savo pirmąjį menų ir šokių vakarą, įvykusį š. m. gegužės 29 d. laiko visapusiškai pasisekusi.

Didelė tai pasisekimo dalis priklauso meninim pajėgom, už ką tariame p. A. Mikeliūnienei ir jos vadovaujamo Mažųjų Tautinio Ansamblio dalyvims, R. Runimui, režis. K. Runimui ir vaidybos meno mėgėjams p. p. M. Derenčiutei, A. Matukui, B. Sturevičiutei ir B. Baniui lietuviškai ačiū! Taip pat didelė padėka priklauso mūsų svečiams, kurie maloniai ir skaitlingai atsilankė į mūsų pirmąjį rengimą. Šis rengimas davė gryo pelno \$ 563,55, kurie, kaip jau visiems žinoma, bus įteikti nepasiturinčių vaikų atostogų apmokėjimo Fondo valdytojams.

Arg. Liet. Pr. ir Pram. Sąjungos Laik. Valdyba

PADEKA

S. L. A. (Susivienijimas Lietuvių Argentinoje) reiškia padėką visoms liet. draugijoms ir jų atstovams už nuoširdų talkininkavimą, ruošiant liet. spaudos atgavimo 50 metų sukakties paminėjimą: „Laikui“ ir „Arg. Liet. Balsui“ už skelbimus ir propagandą; p. K. Norkui už paskaitą, p. J. Vedegiui už spaudos parodėlės parengimą ir paskaitą; poniai A. Mikeliūnienei ir jauniems šokėjams už liet. tautinius šokius; Temperley liet. chorui „Aušra“ ir jo vadovui p. I. Valantiui — ir visiems kitiems prie to parengimo prisidėjusiems, ypač mūsų jaunimui — tariame nuoširdų lietuvišką ačiū!

S. L. A. Centro Valdyba

PADEKA

Katalikių Mergaičių ir Moterų „Birutės“ Draugija visiems prisidėjusiems prie Motinos Dienos minėjimo reiškia nuoširdžią padėką. Valdyba

LAIKAS

FRANQUEO PAGADO Concesión N° 4289 Tarifa Reducida Concesión N° 4015

„EL TIEMPO“ Semanario Lituanio Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 30.—, pusb. \$ 17.—, vienas nr. \$ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

11 DE JUNIO

VII METAI Nr. 117

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju optikui p. V. Rasiūnui Morone už rūpestingą, gerą ir pigų akinių padarymą.

Dr. J. Mačernis

PADEKA

Argentinos Lietuvių Bendruomenės Tarybai už paaukotus \$ 360. — nepasiturintiems skautams uniformoms įsigyti nuoširdžiai dėkoja Argentinos Lietuvių Skautų-čių Vadovybė

* L. Z. D. Galtier, Argentinos rašytojas ir mūsų laikraščio nuoširdus bendradarbis bei lietuvių draugas, lankosi Brazilijoje. Būdamas Rio de Janeiro mieste, jis aplankė Lietuvos ministerį Dr. F. Melerį, pasidalindamas mintimis apie mūsų rašytoją O. Milašį, kurio raštus rašyt. Galtier verčia į ispanų kalbą. Pats rašytojas ir per jį min. Dr. Meleris siūncia „Laikui“ ir visiems jo skaitytojams geriausius sveikinimus.

ŠEIMOSE

NAUJA ŠEIMA

Elena Šimkūnaitė ir Fernando Juan Cousillas Aušros Vartų bažnyčioje gegužės 29 d. su iškilmingomis religinėmis apeigomis sukūrė šeimos židinį. Santuokos liudininkais buvo jaunosios teta Bronė S. Barauskienė ir Francisco Cousillas (h). Vakare Susivienijimo salėje, Lanus, įvyko gražios vestuvinės vaišės, kuriose dalyvavo didelis būrys lietuvių ir vietinių svečių. Svečiai jauniems sunėšė vertingų dovanų ir linkėjo geriausios kloties šeimos gyvenime.

PAKRIKŠTYTAS LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Jurgis Rikardas Daukšys, Anasztazijos Dijokaitės ir Stepono Daukšų sūnus, buvo pakrikštytas birželio 6 d. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje. Krikšto tėvais buvo Adelė Daukšytė ir Benito G. Marini. Vakare p. p. Daukšų namuose buvo graži krikštynų puota, dalyvaujant dideliame būriui svečių.

* Felicija Masiulytė ir Zigmas Jauniai džiaugiasi birželio 7 d. angliū ligoninėje laimingai susilaukę pirmosios dukrelės Elenos Laimutės. Motina ir duklė jaučiasi gerai ir tikisi greit grįžti į savo namus. Su jaunaisiais tėvais kartu džiaugiasi ir Dr. St. ir A. Masiuliai, susilaukę antrojo anūko.

* Elzė Zdanavičiūtė ir Stasys Metrickiai džiaugiasi susilaukę sūnaus, o vyresnioji jų dukrelė — susilaukusi broliuko.

* Elvira Celia Murauskaitė - Kerakis ir Pedro Kerakis gegužės 20 d. Don Bosco poliklinikoje susilaukė dvykū — dukrelės ir sūnaus. Ten pat buvo ir pakrikštyti: duklė Vilmos Normos ir sūnus — Roberto Hugo vardais. Jaunoji motina su abiem naujagimiais sveiki ir jau grįžo į savo namus, Don Bosco miestelyje. Taip pat džiaugiasi susilaukę pirmųjų anūkų Severija ir Juozas Murauskai, gyv. Sarandė.

Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje

birželio 20 d., sekmadienį, rengia

GEDULO DIENOS MINĖJIMA

PROGRAMOJE:

8,20 val. Liet. Radio Val. „LIETUVOS AIDAI“ specialią programą.

10,30 val. Aušros Vartų bažnyčioje IŠKILMINGOS ŠV. MIŠIOS už žuvusius laisvės kovotojus.

18 (6) val. Lietuvių Salėje, Brasil. 835, Avellaneda, pilietinis minėjimas, kuriame bus suvaidinta progai pritaikyta K. Runimo parašyta ir režisuojama dviejų veiksmų drama „LAISVĖS KAINA“. Taip pat dalyvaus ŠV. CECILIJOS CHORAS, ORGANIZACIJŲ ATSTOVAI ir kt.

Visi lietuviai, kuriems brangi savos Tėvynės laisvė, kviečiami gausiai dalyvauti.